

Javni protest

V Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije smo ogorčeni, ker so bivši ministri in drugi funkcionarji še vedno na plačilnem seznamu Vlade Republike Slovenije in prejema plače, čeprav bi se lahko že drugje zaposlili. To je nerazumljivo, saj so vladni funkcionarji ob sestavljanju državnega proračuna večkrat izjavljali, da bo treba bolj varčevati.

Še bolj pa nam je nerazumljiv velikodušen odnos vlade do bivših ministrov in drugih funkcionarjev v primerjavi s tem, kar se dogaja z brezposelnimi delavkami in delavci, ki izgubijo nadomestilo za brezposelnost, če samo enkrat odklonijo ponujeno zaposlitev na zavodu za zaposlovanje. V Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije ostro obsojamo takšna vladina dvojna merila. V predlogu novega zakona o delovnih razmerjih zagovarja politiko zniževanja delavskih pravic in bi delavcem na primer rada ukinila še plačani polurni odmor za malico, sama pa daje vsak mesec 16 milijonov tolarjev za plače bivšim ministrom in drugim vladnim funkcionarjem.

Mag. Dušan Semolič, predsednik ZSSS

Socialno partnerstvo tudi za področje energetike

Na sestanku so sodelovali predstavniki vlade, gospodarske zbornice, združenja delodajalcev in SDE

ZSSS proti črtanju vštevanja odmora za malico v delovni čas

Pogajanja o predlogu novega zakona o delovnih razmerjih se nadaljujejo. Stališča do tega predloga, ki jih je vodstvo ZSSS predstavilo na tiskovni konferenci prejšnji petek, objavljamo na 2. strani.

ZSSS najbolj nasprotuje črtanju vštevanja odmora za malico v delovni čas. Kot nam je povedal Dušan Semolič, je med vladnimi amandmaji na predlog zakona o delovnih razmerjih (z datumom 20. 2. 2001) tudi amandma 54.a, ki se nanaša na 150. člen predloga zakona. V tem amandmaju piše, da se črta peti odstavek 150. člena, torej se črta besedilo: "Čas odmora med delom se všteva v delovni čas." Dušan Semolič pravi, da vsa leta, kar zakon nastaja, namere predlagatelja še nikoli niso bile tako jasno izražene. Če bo amandma sprejet, odmora za malico ne bo več mogoče všteti v delovni čas.

O predlogu zakona so se ta ponedeljek pogovarjali predstavniki sindikalnih central in uskladili večino stališč. Pogajanja z vlado se bodo nadaljevala ta petek.

ZSSS bo skušala na pogajanjih doseči spremembo tega amandmaja. Če pri tem ne bo uspešna, lahko po Semoličevih besedah pride tudi do hudega konflikta.

Dušan Semolič, predsednik ZSSS

Sindikata delavcev dejavnosti energetike je ta torek organiziral pogovor o oblikovanju ekonomsko-socialnega odbora za področje energetike. Predstavniki vlade, gospodarske zbornice in sindikata so izmenjali mnenja o pravilih tega novega socialnopartnerskega organa, ki bo obravnaval zlasti socialne pravice zaposlenih in kolektivna pogajanja. Pravila predvidevajo tudi sodelovanje pri nastajanju zakonodaje, ki zadeva položaj zaposlenih v energetiki.

Kot nam je po sestanku povedal podpredsednik SDE Iztok Cilenšek, so predstavniki vseh treh partnerjev pravila o delovanju ekonomsko-socialnega odbora uskladili. Sedaj jih morajo potrditi še pristojni organi vseh udeležencev v delu tega odbora. Cilenšek pričakuje, da bo ustanovitveni akt kmalu podpisan. S tem bodo ustvarjene možnosti za urejanje vseh vprašanj na podlagi načel socialnega partnerstva.

Tiskovna konferenca ZSSS o predlogu zakona o delovnih razmerjih

Zaradi črtanja odmora za malico lahko pride do najhujšega konflikta

Dušan Semolič, Gregor Miklič in Doro Hvalica so na tiskovni konferenci prejšnji petek obravnavali, kaj vse v predlogu zakona o delovnih razmerjih ni skladno s pričakovanji ZSSS in tudi dosedanjim potekom pogajanj.

Dušan Semolič je predlog novega zakonskega besedila v primerjavi z že sprejetimi dogovori ocenil kot korak nazaj. Predlog zakona je po njegovih besedah poskus zmanjšanja pravic delavcev in neprikrito ščitenje interesov delodajalcev. Temelj razhajanj med delodajalci in sindikati je po Semoličevem mnenju v tem, da skušajo delodajalci pod pretvezo prizadevanj za povečanje konkurenčnosti našega gospodarstva zmanjšati pravice delavcev in pri tem ne upoštevajo, da je raven pravic v razvitejših državah praviloma dokaj visoka. Da visoke pravice delavcev torej niso vzrok nekonkurenčnosti, dokazuje zlasti Nemčija.

Čeprav gre za konflikt med sindikati in delodajalci, ima pri iskanju razumnega kompromisa odločilno vlogo vlada. Prav ona bi morala biti zainteresirana za razvijanje socialnega dialoga, saj je zanj tudi odgovorna.

Semolič je najprej postavil pod vprašaj razloge za redni odpust. Pri poslovnih razlogih na strani delodajalca je bilo pred časom na pogajanjih že dogovorjeno, da bo imel odpuščeni delavec v primeru, če bo delodajalec znova odprl delovno mesto, prednost pri ponovni zaposlitvi. Za ta kompromis so se pogajalci dogovorili, ker so poslovni razlogi vedno v domeni delodajalcev in je glede te oblike torej vedno mogoče šikaniranje. Po Semoličevih besedah bodo delodajalci lahko zlorabljali tudi možnost odpuščanja iz osebnih razlogov. Tudi o tem namreč delodajalci odločajo sami. Čeprav imajo v Nemčiji in Avstriji podobno rešitev, imajo tam dvajsetletno sodno prakso, naša sodna praksa pa glede tega še ni izoblikovana. Ta možnost bo za delodajalce lahko bližnjica za odpuščanje, je ocenil.

Korak nazaj so tudi odpovedni roki. Za delavca s 25 leti dela je ta rok prej znašal pet mesecev, sedaj je skrajšan na tri. Ker si starejši delavci zelo težko najdejo novo zaposlitev, bo to zanje nov hud udarec. Žal ne poznamo prav nobenih utemeljenih razlogov za skrajšanje odpovednih rokov, je dodal Semolič.

"Sindikalni zaupniki so povsod po Evropi zaradi tega, ker se pri delu pogosto izpostavljajo, dokaj dobro zaščiteni. Na pogajanjih o predlogu novega zakona o delovnih razmerjih smo se že dogovorili, da bodo pred odpuščanjem zavarovani še devet mesecev po prenehanju funkcije, v predlogu zakona pa je namesto tega zapisano šest mesecev. Zaradi tega smo osupli. Tudi poslanci državnega zbora so ob prvi obravnavi zakona menili, da naj zaščita traja leto dni.

Pri 30-minutnem odmoru za malico je med nami in delodajalci konflikt. Prav nobenih prepri-

čljivih razlogov za črtanje odmora iz delovnega časa še nismo slišali. Pripravljavci zakona so ta problem rešili tako, da so najprej definirali, kaj je delovni čas. Na tej podlagi so se odločili, da se čas za malico ne šteje v delovni čas. Pri tem so šli predaleč, saj so v zakon zapisali, da je delovni tednik 40 ur, in če prištejemo še odmor za malico, je to skupaj 42 ur in pol. V razmerah, ko povsod po Evropi skrajšujejo delovni čas, ga hočejo pri nas podaljšati.

Mi smo jasno povedali, zakaj črtanje odmora za malico za nas ni sprejemljivo. Prepričani smo, da bi se plače zaradi skrajšanja delovnega časa zmanjšale. Do zmanjšanja plač bi prišlo tudi zaradi načina obračunavanja dodatkov k plačam, ki temeljijo na opravljenih urah. Če bodo predlagatelji pri tem vztrajali, bo pri tem konflikt največji.

Predlagatelji zakona so črtali tudi dodatek za skupno delovno dobo, ki sedaj znaša po pol odstotka na leto. Starejši delavci na njegovi podlagi dobijo 20 odstotkov plače. Če bo pri tem ostalo, se bodo plače številnih delavcev zmanjšale. Takšna rešitev je v neskladju z zahtevami, ki jih delodajalci objavljajo v razpisih, ko praviloma iščejo delavce z izkušnjami.

Tudi z določbami o varstvu starejših delavcev ne moremo biti zadovoljni. Glavno nereseno vprašanje je njihovo odpuščanje. Menimo, da bi bili takšni delavci lahko odpuščeni le, če bi delodajalec prenehal poslovati ali če bi bili za to sami krivi.

Nezadovoljni smo tudi z določbo o regresu za letni dopust, saj je njegova minimalna višina le minimalna plača, ne pa povprečje izplačanih plač (namesto 117.00 le 84.000 tolarjev)." Tako predsednik ZSSS, ki je na novinarsko vprašanje, kdaj bi lahko zakon bil sprejet, povedal, da tudi junija letos. Za ZSSS je pomembno zlasti to, ali bodo vanj vgrajeni razumni kompromisi. Sindikati so za sprejetje tega zakona zainteresirani zlasti zaradi tega, ker je v sedanji zakonodaji preveč lukenj. Semolič je še menil, da delodajalci lahko sprejemanje tega zakona spremljajo brez "rompompoma", sindikati pa so lahko zaradi njegove vsebine le glasni.

Gregor Miklič je opozoril na varstvo invalidov, kar zakon o delovnih razmerjih prepušča posebnemu zakonu, ki pa sploh še ni pripravljen. Po njegovih besedah se na ministrstvu za delo s to problematiko ne ukvarja nihče. Število invalidov v naši državi pa se povečuje. Po njegovem mnenju mora varstvo invalidov ostati na sedanji ravni vse do sprejetja novega zakona. Miklič ocenjuje, da je varstvo invalidov in starejših delavcev pri nas na katastrofalni ravni. V Evropski uniji pripravljajo direktivo, po kateri bo prepovedano veriženje pogodb o zaposlitvi za določen čas. Prav bi bilo, če bi v zakon zapisali, da pogodb za določen čas ni mogoče sklopiti več dvakrat.

Doro Hvalica, ki tudi sodeluje na pogajanjih o novem zakonu o delovnih razmerjih, je povedal, da je odpuščanje iz poslovnih razlogov idealna možnost za delodajalce, da se znebijo nevšečnih delavcev. Zaradi tega je treba v zakonu ohraniti že dogovorjeno pogodbo dejavnosti, da imajo odpuščeni delavci prednost, če se delodajalec odloči za novo zaposlovanje.

Kot sekretar sindikata Glosa pa je Hvalica povedal, da bodo po pogajanjih za zaprtimi vrati prihodnji teden podpisali spremembe in dopolnitve kolektivne pogodbe dejavnosti, ki bodo izboljšale položaj zaposlenih v kulturi. Omenil je tudi, da je direktor ljubljanske opere solista razporedil v zbor, Norino Radovan pa suspendiral.

Franček Kavčič

Odgovor na javni poziv SDDO Slovenije

Gospod Drago Ščernjavič, sekretar SDDO Slovenije, je v 9. številki Nove Delavske enotnosti (1. 3. 2001) ministra za delo, družino in socialne zadeve dr. Vlada Dimovskega javno pozval na informativni delovni pogovor, na katerem naj bi bila sindikatu predstavljena vladna analiza o plačah v javnem sektorju.

Gospod Ščernjavič navaja, da naj bi dejansko stanje plač v javnem sektorju predstavila celovita analiza plač, ki pa je do sedaj SDDO še ni prejela. Poudarjamo, da analize nismo poslali še nobenemu sindikatu, ker jo mora najprej sprejeti Vlada RS (predvidoma ta četrtek, 15. marca). Po sprejemu na vladi pa bo analiza predstavljena tudi sindikatom.

Glede na očitek, da se minister ni sestel s predstavniki SDDO, pa je potrebno poudariti, da je ministrstvo za 13. februar sklicalo sestanek, ki se ga je zaradi zadržanosti drugih sindikatov udeležilo le predstavnik SDDO. Prav zaradi odsotnosti drugih sindikatov problematika plač na omenjenem sestanku ni bila obravnavana. Ob tem je potrebno poudariti, da minister za delo, družino in socialne zadeve ni pristojen za pripravo zakona o plačah javnih uslužbencev, saj je za vodenje sklopine, ki naj pripravi omenjeni zakon, zadolžen minister za notranje zadeve.

Bojazen, da SDDO ne bi bila predstavljena analiza plač, je torej odveč. Celovita analiza plač namreč po sprejetju na vladi predstavljena vsem sindikatom.

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve

Pogovor z Iztokom Cilenškom, podpredsednikom SDE, o zapiranju premogovnikov

Kako rešiti presežne delavce RTH

Z Iztokom Cilenškom, podpredsednikom Sindikata delavcev dejavnosti energetike Slovenije (SDE), in tudi predsednikom tega sindikata v Rudniku Trbovlje Hrastnik (RTH), smo se pogovarjali o uredničenju zakona o postopnem zapiranju RTH. Ker država ne izpolnjuje vseh svojih obveznosti z zvezi z zapiranjem rudnikov Zagorje, Senovo in Kanižarica, ki jih določa pred leti sprejeti zakon, bo SDE pri zapiranju RTH zelo previden. Posebej bo pazil, da nihče od rudarjev ne bo ostal na cesti.

Kaj določa zakon o postopnem zapiranju RTH in razvojnem prestrukturiranju regije?

Zakon določa, da bodo rudarji v Trbovljah in Hrastniku kopali premog le do konca leta 2007, do leta 2012 pa naj bi končali še zapiralna dela v rudniku. Ker je v rudniku sedaj zaposlenih kakšnih 1300 ljudi, je naloga zelo težka.

Se na podlagi tega zakona v rudniku že kaj dogaja?

Zakon velja od druge polovice lanskega leta in na njegovi podlagi v nekaterih jamah že potekajo zapiralna dela. Zaposleni so razporejeni na tiste, ki kopljejo premog, in tiste, ki opravljajo zapiralna dela. Na tej podlagi naj bi se krili tudi stroški dela, premog prodajamo obema termoelektrarnama (do konca 2007 trboveljski termoelektrarni, le do konca 2002 pa ljubljanski elektrarni in toplarni), za zapiralna dela pa naj bi denar pritekal iz proračuna.

Torej ste prvi denar iz proračuna prejeli že lani?

Čeprav je v proračunu bil denar za zapiralna dela, lani ni prišel na račun RTH. Še slabše bo lahko letos, saj slišimo, da bo v proračunu namesto potrebnih 3,8 milijarde le 1,7 milijarde tolarjev. Čeprav so bile stranke ob sprejemanju zakona o postopnem zapiranju rudnika v državnem zboru zelo enotne, sedaj določen del politike očitno misli, da se sprejetim obveznostim lahko izogne. Zaradi tega smo kar močno razočarani.

In kaj lahko ob tem naredi vaš sindikat?

Ker smo odgovorni zlasti za kadre in socialne pravice, bomo naredili vse, da ljudje ne bi ostali brez virov za preživljanje. Če bi do tega prišlo, bi na našem območju lahko prišlo do socialnih pretresov in tudi nemiri ne bi bili izključeni.

Nalog na kadrovskem in socialnem področju je

Iztok Cilenšek, podpredsednik SDE

verjetno kar veliko, kako se jih v podjetju lotevate?

Prav sedaj pripravljamo kadrovsko-socialni program, ki vsebuje vse možne oblike reševanja delavcev, ki jih bo treba prezaposeliti v prihodnjih letih. Poleg tega pripravljamo tudi pregled potrebnega števila delovnih mest, posebej v proizvodnji in posebej za zapiralna dela. Še najtežja naloga bo pripraviti spisek delavcev, ki jih bo treba reševati posebej. Moram tudi povedati, da nekaj delavcev rešujemo že sproti, z rednim upokojevanjem in prenehanjem delovnega razmerja. Skladno z zakonom pa bo v prihodnjih letih težišče dela na prekvalifikacijah in prezaposlovanju. Ena od oblik, ki jih dopušča zakon, so tudi dokupi let. Predčasno upokojevanje pa po novem zakonu o rudarstvu ni več mogoče. Zaradi bojazni, da s predvidenimi oblikami ne bo mogoče rešiti kakšnih 300 delavcev, v sindikatu že razmišljamo o tem, kako oživiti zakon iz leta 1969, ki je omogočal predčasno upokojevanje. Rudar je namreč tako poseben poklic, da je prekvalifikacija bistveno težavnejša kot pri drugih poklicih.

Zakon o zapiranju RTH vsebuje tudi druge obveznosti države. Katere so in kako jih država uresničuje?

Najpomembnejše je izdelati program ukrepov za razvojno prestrukturiranje Zasavja, pomembne so tudi odškodnine zaradi direktne škode, ki jo povzroča obratovanje Termoelektrarne Trbovlje 2. Informacij o tem, kako se v Zasavju pripravljajo programi, ki naj bi omogočali razvoj novih podjetij in delovnih mest v njih, v SDE nimamo. Regional-

ni odbor za prestrukturiranje Posavja nas je denimo pozval, da s svojim predstavnikom sodelujejo v njegovem delu, podoben odbor v Zasavju pa poti do našega sindikata še ni našel. Informacij o tem, kaj se v zvezi s prestrukturiranjem dogaja v Zasavju, je tudi sicer zelo malo. Še največ zvezo prek znancev in na ulici.

Vaš sindikat je vključen tudi v postopke zapiranja rudnikov Zagorje, Kanižarica in Senovo, za kar se je naša država odločila že pred leti. Kakšne so vaše izkušnje?

Izkušnje so dobre in slabe. Ugotavljam pa, da bi program zapiranja moral biti zaključen do konca leta 2000, kar pa se ni zgodilo. Zamuda v Senovem je največja, v Kanižarici so dela v jami skoraj zaklju-

čena, površine pa še niso dovolj sanirane. Največ je narejenega v Zagorju. Zapiranje kasni zlasti zaradi nerednega dotoka denarja. Ker je prišlo do zamude, bo SDE od pristojnih zahteval podaljšanje roka za zapiranje teh treh rudnikov. Po naših podatkih je v njih zaposlenih še 180 delavcev, ki večinoma sodelujejo pri zapiralnih delih in sanaciji zemljišč. Zelo kmalu lahko pride do tega, da ne bo denarja za plače teh 180 ljudi. Denar za to je v letošnjem proračunu predviden, vendar ne vemo, ali ga bo mogoče črpati. Izkušnje v Zagorju, Senovem in Kanižarici so za nas dobra šola, zato bomo pri RTH vedeli, na kaj moramo paziti. Na odstopanju in nepravilnosti bomo raje opozarjali prej kot potem, ko bo že prepozno.

F. K.

Pojasnilo o odmorih za malico

Ker se je v zadnjih dneh veliko govorilo, da želi Vlada Republike Slovenije oziroma Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve v okviru predloga novega zakona o delovnih razmerjih delavcem ukiniti pravico do malice ter podaljšati delovni čas, menimo, da je potrebno ta vprašanja razjasniti.

Prvič, besedilo predloga zakona o delovnih razmerjih še ni dokončno in v zvezi z njim potekajo usklajevanja tako s predstavniki sindikatov kot s predstavniki delodajalcev. Gre torej za delovno besedilo, ki je bilo v okviru priprave zakona za drugo branje preverjeno predvsem s predstavniki delovnopravne stroke.

Sama pravica "do malice", kot jo imenujejo sindikati, ni enovita pravica, temveč obsega dve pravici: pravico do regresa za prehrano med delom in pravico do odmora.

Pravica do regresa za prehrano je bila doslej urejena v kolektivnih pogodbah, v novem predlogu pa jo vsebuje že sam zakon, kar je nedvomno bolj ugodna rešitev od obstoječe.

Pravica do odmora med delovnim časom pa je pravica, ki je bila že doslej urejena z zakonom in je kot taka vsebovana tudi v predlogu novega zakona.

V dosedanjih razpravah se je pravica do odmora običajno povezovala z dolžino delovnega časa, čemur so poskušale slediti tudi rešitve v predlogu novega zakona. Ker so bili v zvezi z delovnim časom dani različni predlogi, istočasno pa so bile tudi iz Državnega zbora RS in stroke dane pobude, naj se v zakon vključi definicija delovnega časa, smo v besedilu zakona predlagali definicijo, ki izhaja iz ustrezne direktive EU, ki obravnava delovni čas.

Predlagano definicijo delovnega časa so socialni partnerji očitno razumeli različno, pri čemer so, kot kaže, sindikati iz nje zaključili, da pomeni poseg v obstoječi delovni čas in v pravico do odmora.

Poudarjamo, da to vsekakor ni bil namen predlagatelja zakona, kar bi bili lahko ustrezno pojasnili na sestanku, na katerega smo dne 5. marca povabili predstavnike reprezentativnih sindikatov, vendar pa so se slednji odločili za preložitve vsebinske razprave na ta teden.

Časa za razjasnitev in uskladitev te in ostalih dilem bo v prihodnje še dovolj, saj razprava o predlogu zakona še zdaleč ni zaključena.

Na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve zagotavljamo, da ne želimo posegati v delovni čas na način, kot to navajajo nekateri sindikati, in sicer tako, da bi se "delovni čas podaljšal". Menimo namreč, da sta obstoječi in predlagani delovni čas ustrezna in primerljiva z delovnim časom v državah članicah EU. Prav tako ponovno poudarjamo, da s predlaganim besedilom ne posegamo v pravico do regresa za prehrano, saj ga v nasprotju z dosedanjim ureditvijo celo prevzemamo iz kolektivnih pogodb v zakonsko besedilo.

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve

Nemčija si pripravlja reformo pokojninsko-invalidskega zavarovanja. Načrtovan je sprejem treh reformnih zakonov. Prvi – o reformi invalidskega zavarovanja in o spremenjenih pravicah delovnih invalidov – velja že od 1. januarja 2001. Druga dva reformna zakona pa sta v fazi predloga za obravnavo v nemškem zveznem parlamentu. Prinašata reformo dosedanjega obveznega starostnega pokojninskega zavarovanja in novo ureditev za dodatno prostovoljno naložbeno pokojninsko zavarovanje. Načrtovano nemško pokojninsko reformo so Dušanu Semoliču, predsedniku ZSSS, v začetku marca predstavili kolegi iz nemških sindikatov. Videti je, da bo pokojninska reforma uspela tudi zato, ker je nova vladajoča koalicija istočasno izpeljala uspešno reformo davčnega sistema, ki je nemški proračun napolnila bolj bogato kot doslej.

Nemci se odločajo za pokojninsko reformo zaradi vse bolj neugodnega razmerja med številom upokojencev in številom zavarovancev. Število nemških upokojencev se veča predvsem zaradi vse daljšega življenja. Pričakujejo pa, da se bo življenje v naslednjih 30 letih podaljšalo še največ za 2 leti, saj je že sedanja povprečna življenjska doba blizu tiste, ki jo omogoča narava. Toda 2 leti pomeni podaljšanje obdobja prejemanja pokojnine za 10 %. Jutrišnji nemški zavarovanci bodo samo zaradi tega morali zbrati realno 10 % več denarja. Nemški pokojninski blagajni torej brez reforme v prihodnosti grozi zlom.

ška skupna prispevna stopnja trenutno znaša 19 %. V primerjavi s slovensko torej kar nizka! Toda Nemci menijo, da bi bilo zvišanje njihove prispevne stopnje nesprijemljivo!

Kompromis, ki omogoča sprejemljivost novo predlagane nemške pokojninske reforme, temelji najprej na zavezi, da do leta 2020 prispevek za obvezno pokojninsko zavarovanje od in na bruto plačo ne bo presegal 20 %. Od leta 2020 do 2030 pa ne bo presegal 22 %. Drugi del kompromisa pa se nanaša na zavezo, da do leta 2030 tako imenovana zagotovljena raven pokojnin ne bo nižja od 67 %.

Nemška pokojninska reforma

Prispevek za pokojninsko-invalidsko zavarovanje se ne bo večal

Po podatkih Statističnega urada RS je v Nemčiji za leta 1997 rojene znašalo pričakovano trajanje življenja za moške 74 let in za ženske 80,3 leta. To je precej več kot v Sloveniji. V Sloveniji je namreč istega leta za moške veljalo 71 let, za ženske pa 78,6 leta. Mimogrede, Nemci šele čez 20 let pričakujejo tako neugodno razmerje med upokojenci in zavarovanci, kakršno imamo Slovenci že danes!

Ogorčeno kritizirana pokojninska reforma, kakršno je zasnoval nemški parlament pred zadnjimi nemškimi volitvami, je opuščena. Nova vladajoča koalicija je namreč zasnovala povsem drugačno pokojninsko reformo, ki zaenkrat vzbuja zanimanje in odobravanje. Ne nasprotujejo ji niti socialni partnerji. Njeni snovalci so namreč ponudili vrsto kompromisov, zaradi katerih večjih nasprotovanj ni. Sprejemljivost reforme je morda tudi v tem, ker enakomerno obremenjuje vse generacije – tako aktivne zavarovance kot upokojence.

Dovolj denarja za pokojnine bi bilo brez reforme mogoče v prihodnje zbrati le na dva načina: ali z dvigom prispevne stopnje, ki jo je potrebno plačati od bruto plače za obvezno pokojninsko zavarovanje, ali pa z zniževanjem dosedanje višine pokojnin. Oba načina sta zelo nepriljubljena.

V Sloveniji delavci od svoje bruto plače prispevamo 15,5 % za obvezno pokojninsko zavarovanje. Naši delodajalci pa morajo dodatno plačati na našo bruto plačo še dodatnih 8,85 %. Oziroma skupaj 24,35 % bruto plače. Nem-

Nemci ne poznajo tistega, čemur Slovenci pravimo "polna pokojnina za polno pokojninsko dobo". Namesto tega primerno raven pokojnin računajo s pomočjo tako imenovane zagotovljene ravni pokojnin. To izračunajo tako: zavarovavec oziroma delavec, ki je 45 let zaslužil nemško povprečno plačo (in od nje seveda plačeval prispevke), dobi pokojnino v višini 70 % povprečne nemške plače. Mimogrede: 45 let pokojninske dobe ima le 15,9 % nemških upokojencev in le 0,9 % nemških upokojevk. Večina nemških pokojnin torej v resnici ne dosega teh 70 %.

Nemške pokojnine se bodo torej postopoma realno zniževale – vendar ne pod 67 % zagotovljene ravni pokojnin! Postopno zniževanje pokojnin bo izpeljano s pomočjo nove formule za usklajevanje pokojnin. Zaradi nižje uskladitve pokojnin bodo nemški upokojenci prispevali svoj delež k stabilizaciji nemške pokojninske blagajne. Prav dejstvo, da bo novo predlagana pokojninska reforma enakomerno obremenila vse generacije, je politično posebej sprejemljivo. Po prejšnjih predlogih bi namreč ceno reforme plačale predvsem mlajše generacije.

Nova predlagana formula za usklajevanje pokojnin je ena izmed rešitev, ki so omogočile nemški politični kompromis, potreben za novo pokojninsko reformo: od 1. 7. 2001 dalje se bodo nemške pokojnine znova usklajevale z rastjo dohodkov. Prvič bo pri tem novo to, da se bo upošteval odstotkovni porast povprečne bruto plače in drugih prejemkov. Drugič bodo pri izračunavanju povprečne bruto

plače odslej upoštevali vse spremembe višine prispevka za pokojninsko zavarovanje (sprememb višine prispevkov za druga obvezna socialna zavarovanja pa ne). In tretjič: od leta 2002 dalje se bodo pokojnine usklajevale z za toliko dodatno znižanim odstotkom, za kolikor se bo dvigal odstotek prispevka za novo dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje (postopno od 1 do 4 %)!

Jasno je naslednje: pokojnina na podlagi nemškega obveznega starostnega pokojninskega zavarovanja bo ostala kljub vse daljšemu trajanju življenja glavni pokojninski steber, ki bo Nemcem po upokojitvi zagotavljal največ denarja. Toda spremenjena formula za usklajevanje pokojnin bo prav gotovo povzročila znižanje višine pokojnin. Za vse nemške zavarovance obveznega pokojninskega zavarovanja bo zato vse bolj pomembna sklenitev dodatnega prostovoljnega pokojninskega zavarovanja, ki naj bi nadoknadilo izpad v višini pokojnine iz obveznega zavarovanja. To dodatno zavarovanje pa naj ne bi bilo več medgeneracijska pogodba, ampak naložbeno pokojninsko zavarovanje. Država je zainteresirana, da bi se čim več državljanov odločilo za dodatno pokojninsko zavarovanje, zato bo leto-letno spodbujalo z izdatnimi ekonomskimi spodbudami oziroma dodatki. Te spodbude bodo visok nov

izdelek nemškega državnega proračuna, zato je do leta 2008 načrtovan postopen prehod.

Tako kot v Sloveniji tudi Nemci načrtujejo dve obliki dodatnega prostovoljnega zavarovanja. Vsak posameznik bo lahko sklenil tovrstno individualno zavarovanje in bo upravičen do državnih spodbud. Toda država namerava posebej ekonomsko spodbujati, da bo delodajalec v okviru podjetniških pokojninskih shem kolektivno zavaroval vse svoje delavce.

Država bo dodatke plačevala zgolj zavarovancem obveznega pokojninskega zavarovanja, ki bodo sklenili še dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje. Po letu 2002 bo mogoče za dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje dati do največ 1 % svoje bruto plače oziroma zavarovalne osnove oziroma največ do 1000 DEM oziroma 500 evrov na leto. Od leta 2004 bosta možna že največ 2 %, od leta 2006 največ 3 % in po letu 2008 največ 4 % bruto plače oziroma bruto zavarovalne osnove.

Zavarovanje bo mogoče skleniti pri zavarovalnici, banki ali v podjetniškem pokojninskem zavarovanju, ki bodo izpolnjevali zakonsko določene kriterije:

- pokojninski načrt mora zagotavljati dosmrtno pokojninsko rento,
- vse po upokojitvi izplačane pokojninske rente bodo morale znašati vsaj toliko, kot so znašale vplačane premije do upokojitve,
- izplačila dodatnih pokojninskih rent morajo biti mesečna in morajo biti v vsaj enakih, če ne rastočih zneskih. Pokojninski načrt mora predvidevati, da je po 85. rojstnem dnevu dovolj še vsaj 10 % kapitala, iz katerega se naj plača dodatna pokojninska renta.

Nemška država bo spodbujala dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje z dodatki:

Leto	Maks. možen % bruto plače	Dodatek za samske	Dodatek za poročene	Dodatek za vsakega otroka
Po letu 2002	1 %	38 evrov (74,32 DEM)	76 evrov (148,64 DEM)	46 evrov (89,97 DEM)
Po letu 2004	2 %	76 evrov (148,64 DEM)	152 evrov (297,29 DEM)	92 evrov (179,94 DEM)
Po letu 2006	3 %	114 evrov (222,96 DEM)	228 evrov (445,93 DEM)	138 evrov (269,9 DEM)
Po letu 2008	4 %	152 evrov (297,29 DEM)	304 evrov (594,57 DEM)	184 evrov (359,87 DEM)

Dva primera državnih dodatkov za dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje (praviloma v obliki olajšav pri plačilu dohodnine):

1. primer: Sabine A., samska delavka z bruto letno plačo 25.000 evrov, bo dobila 152 evrov dodatka od države, če bo sama za dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje vplačala 848 evrov. Skupaj bo torej vložila v dodatno zavarovanje 1000 evrov.

2. primer: Martin B., poročeni delavec z dvema otrokoma in letno bruto plačo 30.000 evrov, bo zase in svojo ženo vplačal 1200 evrov. Dobil

bo državni dodatek 304 evrov in dodatek za otroke v višini 368 evrov, skupaj torej 672 evrov. Sam mora torej v resnici vplačati le 528 evrov.

Zaradi državnih dodatkov bo delavec kot prispevek za dodatno zavarovanje v resnici namesto 4 % svoje bruto plače vplačal le 1,74 %! Država bo prispevala dodatek k prispevku za dodatno zavarovanje praviloma pri plačilu dohodnine. Toda pri ljudeh z manj kot 15.000 DM letne plače, ki dohodnine ne plačajo, bo državni proračun dodatek dejansko izplačal.

Nemška pokojninska reforma se šele oblikuje, zato je verjetno, da se bo marsikaj še spremenilo. Toda očitno je, da se vsi v Nemčiji strinjajo, da je tokrat pokojninska reforma zastavljena v pravo smer. V tej pokojninski reformi pa bodo na najslabšem ljudje, starejši od 30 let, ki so že prestari, da bi se jim do upokojitve v dodatnem zavarovanju lahko nabralo dovolj denarja za dovolj visoko dodatno pokojnino. Naložbeno pokojninsko zavarovanje namreč zahteva dolga zavarovalna obdobja.

Lučka Böhm

PРАВNA SVETOVALKA

Lučka Böhm, svetovalka predsedstva ZSSS

Upokojitev dveh rudarjev (prvega z benefikacijo, drugega z dodatnim pokojninskim zavarovanjem)

Vprašanje: Delavec dela na beneficiranem delovnem mestu, kjer benefikacija znaša 17 mesecev zavarovalne dobe za 12 koledarskih mesecev dela. Rodil se je 15. 1. 1963. Konec leta 2000 je imel 25 let 9 mesecev in 25 dni pokojninske dobe. Kdaj se bo lahko upokojil?

Odgovor: Izračun prvega možnega datuma upokojitve temelji na predpostavki, da bo delavec do upokojitve delal na sedanjem delovnem mestu, na katerem velja benefikacija 12/17. To pomeni, da mu je na zadnji lanski dan do "polne" pokojninske dobe 40 let manjkalo še 14 let 2 meseca in 5 dni. Z benefikacijo 12/17 bo 40 let pokojninske dobe dosegel januarja 2011. Takrat bo star 48 let. Če v njegovi dosedanji pokojninski dobi ni nič dokupov, bo za upokojitev takrat tudi dovolj star. V skladu s 4. odstavkom 430. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 106/1999) imajo delavci, razporejeni na beneficirano delovno mesto, ki so imeli 31. 12. 2000 najmanj 25 let pokojninske dobe, še naprej pravico do štetja zavarovalne dobe s povečanjem in tudi do znižanja starostne meje po predpisih, ki so veljali do uveljavitve novega zakona. Zlasti moškimi reforma torej ne prinaša nikakršnih sprememb.

Vprašanje: Delavec se je rodil 23. 11.

1963. Ves čas je delal na beneficiranem delovnem mestu, kjer je bilo za 12 koledarskih mesecev dela priznanih 17 mesecev povečane zavarovalne dobe. Na zadnji dan leta 2000 je imel 24 let 4 mesece in 25 dni pokojninske dobe. Ker je imel manj kot 25 let pokojninske dobe, je v skladu z zakonom iz beneficirane delovne dobe prešel v obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje. Kdaj se bo lahko upokojil? Ali lahko delavec dokupi manjkajočo pokojninsko dobo in tako naknadno doseže dovolj pokojninske dobe, da bi tudi on lahko ostal v beneficirani delovni dobi?

Odgovor: Najprej odgovor na drugo vprašanje: po mojem bi moral delavec na Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije vložiti zahtevek za dokup pokojninske dobe že pred zaključkom leta 2000, da bi si tako zagotovil ohranitev beneficirane delovne dobe.

In še odgovor na prvo vprašanje. Zavarovanci obveznega dodatnega zavarovanja bodo uveljavili dve pokojnini. Upokojitev jim bo najprej omogočilo obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje, kjer bodo uveljavili pravico do poklicne pokojnine. Nekaj let kasneje pa bodo uveljavili tudi pravico do starostne pokojnine v okviru dosedanjega obveznega pokojninskega zavarovanja. Z uveljavitvijo starostne pokojnine se jim bo nehala izplačevati poklicna pokojnina, vendar pa bodo do smrti poleg starostne pokojnine prejeli še znižano poklicno pokojnino. Odgovor na vprašanje, kdaj se bo delavec smel najprej upokojiti, je torej: ko bo uveljavil pravico do poklicne pokojnine.

Pogoji za uveljavitev poklicne pokojnine so določeni v Pokojninskem načrtu za obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje, ki je bil odobren decembra 2000. Ta določa tri pogoje za uveljavitev pravice do poklicne pokojnine. Prvič: za delovna mesta z benefikacijo 12/17 je za moške določena minimalna možna upokojitvena starost 49 let. Drugič: delavec mora zbrati tudi najmanj 40 let pokojninske dobe. In tretjič: delavec mora na svojem osebem računu imeti dovolj sredstev, da ta zadostujejo za izplačevanje poklicnih pokojnin.

Obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje teče od dneva razporeditve na beneficirano delovno mesto dalje, oziroma od 1. 1. 2001 dalje za de-

lavce, ki so na teh delovnih mestih delali že pred tem datumom. Obvezno dodatno zavarovanje velja le, če so bili plačani prispevki. Delodajalec pa prispevkov ni dolžan plačati v času porodniškega dopusta in v času bolniške odsotnosti, ki traja več kot 30 dni!

Zaradi možnih obdobij mirovanja je danes torej težko napovedovati, koliko dodane dobe si bo delavec dejansko pridobil. Ta pa bo seveda pomembno vplivala na datum upokojitve. Lahko pa poizkušam izračunati, kdaj bi to bilo, če bo do upokojitve ostal na sedanjem delovnem mestu in nikoli ne bo imel obdobja mirovanja dodatnega obveznega pokojninskega zavarovanja. Konec leta 2000 mu je do izpolnitve "polne" pokojninske dobe 40 let manjkalo še 15 let 7 mesecev in 5 dni. Če bo do upokojitve še naprej delal na beneficiranem delovnem mestu, bo za vsako leto dela dobil po 12 mesecev običajne pokojninske dobe in še po 3 mesece tako imenovane dodane dobe (popolnoma nov element v pokojninskem sistemu obveznega zavarovanja!). Pokojninsko dobo 40 let bo dosegel maja 2012. Novembra 2012 bo star 49 let in lahko se bo upokojil ter pričel uživati poklicno pokojnino! Na starostno pokojnino iz obveznega zavarovanja pa bo počakal še nekaj let.

Pri oceni, ali je za delavca boljša beneficirana delovna doba ali pa morda dodatno obvezno pokojninsko zavarovanje, pa velja upoštevati tudi, kako debela bo po upokojitvi denarnica. Prispevek za obvezno dodatno zavarovanje bo za delovno mesto z dosedanjo benefikacijo 12/17 namreč kar 10,55 odstotka bruto plače, kar je skoraj dvakrat več kot najvišja možna premija v prostovoljnem pokojninskem zavarovanju z davčnimi olajšavami. Obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje je namreč naložbeno.

Minimalne upokojitvene starosti za uveljavitev pravice do poklicne pokojnine (v letih):

Stopnja "benefikacije"	moški	ženske
12/14	55,5	52
12/15	53,5	49,5
12/16	51,5	48
12/17	49	45,5
12/18	47,5	44

Proslava mednarodnega dneva žensk v Mariboru

Enakopravnost žensk in moških je prvi pogoj za demokracijo

Tudi letos je bila ob 8. marcu, mednarodnem prazniku žensk, v Unionski dvorani v Mariboru svečana proslava. Pripravili so jo skupaj Urad vlade Republike Slovenije za enake možnosti, Mestna občina Maribor, ZSSS in sindikati iz njene sestave, Policijski sindikat Podravja, KNSS-Neodvisnost, Združenje borcev in udeležencev NOB Maribor, Združena lista socialnih demokratov Maribor in Kinematografi Maribor.

Več kot 400 udeležencem, večinoma ženskam, je spregovoril minister za delo, družino in socialne zadeve dr. Vlado Dimovski. Dejal je, da je enakopravnost žensk in moških prvi pogoj za resnično demokracijo. Opozoril je na priporočila Sveta Evrope, ki se zavzema za enakopravno zastopnost žensk v organih

oblasti in odločanja. Omenil je, da je v našem državnem zboru samo 13 odstotkov žensk, medtem ko je v avstrijskem parla-

mentu 26 odstotkov poslank, v švedskem pa celo 42 odstotkov. Ženske pri nas po besedah Dimovskega niso neustrezno zastop-

pane samo v politiki, temveč so večinoma preobremenjene tudi z domačimi opravili, poleg tega pa so bolj izpostavljene delu na črno. Bolj spodbudni so podatki o vključenosti dijakin in študentk v izobraževanje, medtem ko se razlike v plačah med delavkami in delavci za enaka dela povečujejo. Slovenija je po besedah Dimovskega že veliko storila za enakopravnost žensk, veliko pa bo še treba storiti.

V bogatem kulturnem programu so nastopili prvaki mariborske drame, opere in baleta Bojan Marošević, Maja Gal Štromar, Ljudmila Vechova, Sergej Jasinski, Marin Turcu, Valentina Turcu, Kladija Čerimagič in Vasilij Kuzkin ter nonet Certus in etno skupina Spominčice.

T. K.

Vsem udeleženkam so organizatorji proslave podarili nagelj.

Naš sindikalni 8. marec

Od takrat, ko so ženske začele razmišljati o enakopravnosti in praznovanju dneva žena, pa do danes se je življenje bistveno spremenilo. Zgodovina boja za enakopravnost je dolga, pestra, včasih tudi krvava.

Stereotip, da je ženska za moškega ovira, moški za žensko pa blagoslov, je v slovenski družbi razpadel predvsem po drugi svetovni vojni, ko so ženske začele hoditi na delo in postale ekonomsko samostojne.

V socializmu so bile ženskam zagotovljene enake pravice, možnosti za delo in plačilo kot moškim. Vendar je ta enakopravnost porodila tudi precej problemov, saj je ženski naložila še »podpiranje četrtega vogala pri hiši«.

Kljub velikemu upanju, da se bo stanje po osamosvojitvi izboljševalo, se je zgodilo ravno nasprotno. Čeprav so bili moški in ženske pri iskanju dela v enakopravnem položaju, je kmalu začelo naraščati število brezposelnih žensk.

V zadnjih letih se delovni dan in teden raztezata na račun nekaj prostega časa. Do tega prihaja zlasti v storitvenih panogah, v katerih so zaposlene večinoma ženske. Nočno, izmensko, sobotno in nedeljsko delo je postalo povsem običajno, čeprav ni primerno plačano. Na razpisih za delovna mesta so ženske izbrane, če se moški ne prijavijo. V nekaterih dejavnostih ženskam vsiljujejo podpis bianco izjav o odpovedi delovnega razmerja, če bodo zanosile. Ženske opravljajo večino najslabše plačanih del. Pritisk množice brezposelnih znižuje plače in varnost delovnih mest.

In kdo v naši državi ščiti enakopravnost žensk? Poleg Urada za žensko politiko in Varuha človekovih pravic tudi sindikati. Formalna enakopravnost žensk je urejena v vseh pravnih aktih, tudi v ustavi. Pa vendar se problemi kopičijo in diskriminacija širi.

Ob 8. marcu, dnevu žena, bi bilo prav, da se tudi v sindikatih vprašamo, koliko smo uspeli probleme v zvezi z delom žensk rešiti, pa naj bo to izmensko ali nočno delo, počitek, izobraževanje, varstvo in zdravje pri delu ... Naj bo to nekakšna inventura in pravnjini trenutek, da si zastavimo višje cilje in načrte, kako se bomo vključevali v reševanje problemov delavk – naših članic.

Justi Arnuš

Na proslavi se je zbralo več kot 400 udeleženk in udeležencev.

S starimi pesmimi in običaji je navdušila etno skupina Spominčice.

Praznovanje dneva žena

Po Tosami bi se lahko zgledovali

Dušan Semolič je zaposlene v ZSSS, sindikatih dejavnosti in območnih organizacijah za dan žena povabil v Tosamo, kjer so si ogledali proizvodnjo in se seznanili z dosežki tega podjetja, v katerem prevladujejo ženske. Povabil jih tudi v Kulturni dom, kjer je Alenka Vidrih nastopila z monokomedijo Mimi je pozitivka. Vse skupaj je vzorno organizirala območna organizacija ZSSS Domžale z Justi Arnuš na čelu.

Kot je v pogovoru po ogledu tovarne povedala Danica Avbelj, predsednica edinega sindikata v Tosami, je položaj delavcev relativno ugoden. Relativno zaradi tega, ker gre za eno od podjetij tekstilne industrije, v katerih so plače in druge pravice praviloma odmerjene relativno nizko. Plače v Tosami pa so za 17 odstotkov nad ravni, ki jo določa kolektivna pogodba dejavnosti. Poleg tega podjetje delavkam in delavcem nudi še nekaj drugih ugodnosti: plačuje 40 odstotkov premije dodatnega zdravstvenega zavarovanja in polovico nezgodnega zavarovanja. Zaposlenim podjetje nudi vikend pakete v zdraviliščih, sindikat jim primakne še 10.000 tolarjev žepnine. Podjetje je obdržalo kar 20 počitniških objektov, tako na morju kot v zdraviliščih in drugih turističnih krajih. Avbeljeva je dejala, da je ponosna, ker delavci vse to imajo.

Po besedah direktorja Tosame Janka Velkavrh daje podjetje zaposlenim kar dober kruh. Pred dobrimi desetimi leti je bilo to podjetje, ki proizvaja sanitetne in higienske izdelke, vodilno podjetje v Jugoslaviji. Na jugoslovanski trg je tudi prodalo večino proizvodnje. Ko se je po letu 1990 prodaja zmanjšala za polovico, so morali poiskati druge trge. Sedaj doma prodajo polovico izdelkov, največ izvozijo na Hrvaško, precej pa tudi v Švico, Nemčijo, Veliko Britanijo, Madžarsko in Češko. Pred desetletjem so največ prodajali različnim zdravstvenim ustanovam, sedaj pa polovico naredijo za široko potrošnjo.

Velkavrh pravi, da Tosama nikoli (izjema je bilo le leto 1993) ni poslovala z izgubo. Iz poslovanja imajo 250 milijonov tolarjev nerazporejenega dohodka in zelo verjetno bodo kmalu lahko prikazovali dobiček in delili dividende.

V Tosami je sedaj 655 zaposlenih za nedoločen čas, 36 za določen čas, 28 pa so jih začasno prevzeli iz podjetja Univerzale, ki posluje z velikimi težavami. Eden od večjih problemov je previsoka odsotnost z dela zaradi bolezni. Pred leti je bila ta odsotnost 12-odstotna, sedaj je manj kot 10-odstotna, načrtujejo pa le osem-

Vabilu za obisk Tosame so se poleg domačink in domačinov odzvale le predstavnice območnih organizacij ZSSS Podravja, Velenja in Gorenjske. Predstava Alenke Vidrih pa je dvorano Kulturnega doma v Domžalah skoraj povsem napolnila.

stotno. Glavni razlog bolezenske odsotnosti niso slabi delovni pogoji. Direktor je prepričan, da je odsotnost zelo odvisna od tega, kako se ljudje pri delu počutijo. Zaradi tega si v vodstvu podjetja prizadevajo ljudi bolj motivirati in tudi informirati ter izobraziti za delo.

Čeprav so plače nad ravni, ki jo določa kolektivna pogodba, s tem niso zadovoljni. Kar 20 zaposlenih mesečno ne dobi več kot 60.000 ali 75.000 tolarjev.

Lani se je sindikat z vodstvom podjetja dogovoril tudi za izplačilo 13. plače. Na tej podlagi so delavcem izplačali po 20 odstotkov mesečne plače. Podobno bodo skušali ravnati tudi v prihodnje. Cilj Tosame je raven plač približati

povprečju v predelovalnih dejavnostih. Sedaj je v njih povprečje neto plač 104.000, v Tosami pa 90.000 tolarjev. Za plače podjetje ne more razdeliti vsega dobička, saj so dogovorjeni, da ga večino dajejo za razvoj. To je potrebno tudi zaradi tega, ker imajo le nekaj strojev zelo sodobnih, s katerimi nadomeščajo "metuzalemske", kot se je izrazil Velkavrh. Poleg tega je Tosama zelo pozorna tudi do socialnih problemov zaposlenih in za njihovo reševanje letno namenja po dva milijona tolarjev. Z denarjem podjetje podpira tudi sindikat, klub upokojencev. Poleg že sklenjenih zavarovanj se želijo vključiti tudi v dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje.

"Vodstvu sindikata in Tosame sta se dogovorili za dialog. Enkrat mesečno se usedemo za mizo in pogovorimo. Rezervirali smo tudi mesto za delavskega direktorja, vendar sedaj drugi skrbimo, da so njegove naloge opravljene, in tako prihranimo njegovo plačo. Ker so odnosi med lastniki, upravo in zaposlenimi dobro urejeni, smo lahko izplačali 13. plačo," je poudaril Velkavrh.

Dušan Semolič se je za gostoljubnost organizatorjem zahvalil takole: "Prijetno je priti v takšen kolektiv. To, kar imajo zaposleni v Tosami, bi si želeli še marsikje. Sindikat v tem podjetju je vreden vsega spoštovanja."

Franček Kavčič

Delavke Tosame so med ogledom tovarne pridno pakirale higienske izdelke.

Na okopih v nepotrebni bitki

Bogdan Godnič, sekretar območne organizacije ZSSS v Ajdovščini, o boju, ki bi bil sindikat in delavcem lahko prihranjen

Bogdan Godnič, poklicni gasilec in volonterski sekretar območne organizacije ZSSS v Ajdovščini, je zanimiva oseba, z neposrednim, odprtim, čustvenim načinom komuniciranja. Vsakomur kajpak ni všeč, ko pove, kar misli. Godnič je edini sindikalni funkcionar v Sloveniji, ki je z osebnostjo, gladovno stavko, skušal pospešiti reševanje nakopičenih težav v nekem podjetju.

Kako sodeluje sindikat z upravami v tej regiji? Kot je znano, imate dobre odnose z menedžmentom področja, ki ga pokrivata, ali se morda motimo?

Morda je v tej trditvi malo pretiravanja. Je pa res, da hočem vsa odprta vprašanja reševati z dogovori. Če ubiraš drugačna pota, izgubiš sogovornika na drugi strani, sindikat pa sogovornika potrebuje za dogovore in usklajevanja področij, ki jih pokriva in nadzoruje. Usklajevanje je potrebno, ker nihče nima vsega prav, ne ve vsega najbolje.

Sam imam raje kompromise in dogovore kot zaostrovanje in prepire. Seveda ne želim kompromisov v škodo zaposlenih. Vendar sta pri dogovorih vedno vpleteni dve strani in za najboljši način reševanja spornih vprašanj se je pokazal pogovor med njima.

No, pri Agroindu lani pa vam ni povsem uspelo, saj ste celo gladovno stavkali.

Stavkal nisem zaradi nasprotovanja upravi Agroinda, hotel sem samo, da se odprta vprašanja v tem podjetju čim prej rešijo po pravni in zakoniti poti in da bi bili ljudje zaposleni in umirjeni. To se je potem uresničilo, saj zdaj Agroind pod novim vodstvom uspešno deluje. Pri tem je treba poudariti, da so tudi vse institucije v podjetju, od sveta delavcev do nadzornega sveta in do sindikata, pripomogle k temu, da je Agroind po enem letu spet na zeleni veji.

Koliko zaposlenih je v Vipavski dolini v najbolj kriznih letih v minulem desetletju izgubilo delo?

Mislil, da okoli 1500. Propadla je celotna kovinska industrija, ki se sicer zadnja leta v obliki malih zasebnih podjetij spet postavlja na noge, vendar z mnogo manj zaposlenimi. Fructal se je po številu zaposlenih skrčil na polovico nekdanjega obsega in precej so zmanjšala število zaposlenih tudi druga pod-

jetja. Travme za ljudi in zame, ki sem jim kot sekretar območne sindikalne organizacije skušal pomagati, so bile hude. Takšni pretresi pustijo v človeku sledi.

Kako so se vam vtisnili v dušo tisti težki časi?

Ne sprjaznim se lahko s krivicami, ki so se in se še dogajajo. Tako razmišljam o tem, da so zakoni sprejeti, spoštujejo jih pa ne in sindikati se moramo iz dneva v dan bojevati za že dogovorjene delavske pravice. To človeka boli, ko ga spravi tudi v obup. Jaz to ne spoštovanje težko razumem in težko sprejemam.

Delodajalci vseskozi trdijo, da zakone spoštujejo, tudi takrat, ko skušajo zmanjševati pravice zaposlenih.

Če bi delodajalci zakone res spoštovali in delovali v skladu z njimi, potem delovna sodišča ne bi bila potrebna.

Ali se na delovnih sodiščih veliko pravdate zoper delodajalce?

Na delovnem sodišču v Novi Gorici, ki je pristojno za naše območje, nimamo veliko pravnih, tudi zato, ker v sindikatu menimo, da je sodišče res zadnja možnost za reševanje sporne zadeve. Zato se vedno skušamo prej pogovoriti in dogovoriti z upravo.

Za kaj pa se hodi na delovno sodišče?

Bilo je nekaj pravnih zaradi neizplačanega regresa, premalo izplačanih plač, neupravičenih prerazporeditev na druga delovna mesta in podobnega. Torej po malem vseh vrst pravnih, ki so značilne za spore med delavci in delodajalci. Seveda pa se obvezno skušamo najprej pogovoriti o delavčevem problemu z upravo podjetja.

Kakšni so odnosi med malimi podjetniki in sindikati?

Pri malih podjetnikih gre težje, mnogi neradi vidijo sindikat v svoji hiši. Nekateri delavci sicer ostanejo člani sindikata, nekateri pa se nejevolje delodajalca nad tem ustrašijo. Organiziranje delavcev v sindikatu v malih podjetjih je težavno, in tega dela nihče noče prevzeti. Zdaj mora sindikalni delavec obvladati vse kaj drugega kot v prejšnjem sistemu, ukvarjanje z ozimnico je preživeta zadeva.

Ali se sploh še kak sindikat ukvarja z ozimnico?

Se, vendar ima predsednik za to

Bogdan Godnič: Namesto da bi se sindikat ukvarjal z dokazovanjem upravam, da lahko dajo delavcem več od dogovorjenega, mora braniti že dogovorjene pravice.

druge ljudi; sam ima dovolj drugega sindikalnega dela.

S katerimi aktualnimi vprašanji se ta trenutek ukvarjate na območni organizaciji sindikata?

Prioritetna naloga je podpisati podjetniško kolektivno pogodbo v Agroindu. V Fructalu se bomo morali začeti pogovarjati z novim lastnikom in pa z novim ali starim vodstvom. Konec meseca je skupščina delničarjev Fructala.

Ali gre zgolj za formalen, spoznavni pogovor ali pa načrtujete kakšne spremembe kolektivne pogodbe v Fructalu?

V Fructalu se bomo z novim lastnikom dogovorili o načinu delovanja sindikata. Glede na to, da je Fructal uspešno podjetje, v sindikatu menimo, da bi bilo treba plače prilagoditi tej uspešnosti. Kolektivna pogodba se sicer spoštuje, vendar ne pokriva potreb delavcev glede na življenjske stroške, in je daleč od tega, kar je Fructal sposoben dati.

Od ljudi ni mogoče zahtevati več, ne da bi jim več tudi dali. Kapital podjetja so tudi delavci, in če niso zadovoljni, je ta kapital lahko precej neučinkovit.

Moram reči, da ob stalnem naraščanju življenjskih stroškov delavci z ravnijsko plačo ne moremo biti zadovoljni. Sindikati bomo na tem področju morali nekaj narediti.

Težnje po prav nasprotno, delodajalci se trudijo v imenu večje konkurenčnosti plače in druge pravice zaposlenih še znižati.

Delavec z minimalno plačo 84.000 tolarjev bruto ne more dostojno preživeti. Plače po kolektivnih pogodbah tja do četrtega tarifnega razreda pa so nižje od minimalne plače!

Ob tem nastajajo iz dneva v dan večje premoženjske razlike med ljudmi, srednji sloj se je skoraj utopil v spodnji razred.

Dejali ste, da ni veliko sporov med delavci in lastniki, kdaj pa kdaj pa vendarle morate na sodišče. Kako hitra so sodišča pri vas?

Novogoriško delovno sodišče dela kar hitro. Prioritetne tožbe, v katerih zastopamo delavce zaradi premalo izplačanih plač, kršitev delovnih razmerij, se rešijo v nekaj mesecih.

Manj pa sem zadovoljen z inšpekcijo za delo.

Kaj je narobe z delovno inšpekcijo v Vipavski dolini?

Inšpektorji ne opravljajo svojega poslanstva. Namreč: ker je kolektivna pogodba sprejeta in je veljaven akt, bi morali inšpektorji sami od sebe preverjati, ali jo v podjetjih spoštujejo. In takoj kaznovati tiste lastnike oziroma njihove pooblaščenca, ki je ne spoštujejo. Vendar se dopušča, da ponekod zaposleni po več mesecev ne dobijo plače.

Kaj se zgodi, ko obvestite inšpekcijo o nepravilnostih v kakem podjetju?

Ni problema, inšpekcija ukrepa. **Toda po vašem prepričanju bi moral inšpektor samoiniciativno ugotavljati take primere in ukrepati, imeti podjetja pod nadzorom kot pes čuvaj trop ovac. Tako nekako, mar ne?**

Tako je. Vendar tega ne delajo. Pridejo, ko zvedo za primer, vendar to ni tisto, kar kot sindikalist želim. Sindikati naj bi se ukvarjali z argumentiranim dokazovanjem upravam, da je zaradi uspešnosti podjetje sposobno delavcem dati več, kot že dobijo. Ne pa, da zaradi nespoštovanja pogodb o pravicah zaposlenih trajajo denar in čas na tem področju, namesto da bi ju porabili pri pogajanjih z upravami za boljše pogoje za delavce. Denar trošimo po sili razmer za odvetniške namesto za strokovnjake s področja gospodarjenja.

Delodajalci se močno branijo sklepati zaposlitve za nedoločen čas. Kako je s tem na Vipavskem?

Pogodbe za določen čas se sklepajo, vendar smo sindikati uspeli s pomočjo pristojnih služb prisiliti na delodajalce, tako da v zadnjem obdobju delavce po preteku zakonsko določenega roka zaposlijo za nedoločen čas.

Koliko časa ste že sekretar

območne sindikalne organizacije?

Na tem položaju sem že nepregoma enajsto leto.

Ali bi potem, ko bo potekel sedanjí mandat, še delali kot sekretar, ali pa ste morda že naveličani, iztrošeni? Bilo bi presenetljivo, če ne bi bili, čeprav tega ni videti, saj opravljate funkcijo kot volonter, sicer pa ste poklicni gasilec.

Z vprašanjem, kaj bo, ko mi poteče mandat, se sploh ne ukvarjam. Naveličal se nisem, vendar bo odločala volja članov. Dela je dovolj in morda bi bilo dobro, če bi mesto prevzel kak mlajši, ki ima tudi drugačne poglede na sindikalno delo.

Se vam zdijo vaši pogledi zastareli?

Ne, a mladi so pač bolj sveži, energični. V tem desetletnem obdobju je bilo vseh vrst dogodkov, od prehoda v drug sistem, lastninjenja družbenega premoženja in še drugih, ki so, kot sem že prej dejal, pustili svoj pečat tudi na meni.

Na območni organizaciji

ZSSS ste sami za vse delo; kako ga zmorete ob službi, ki ni ravno lahka, saj ste poklicni gasilec. Veliko imate nočnega dežurstva, pa tudi kadar delate podnevi, ne morete kar zapustiti delovnega mesta.

Brez dobrega sodelovanja sindikalnih zaupnikov in naše pogodbene odvetnice ne bi mogel vzdržati toliko časa. Sicer pa svoj prosti čas žrtvujem sindikatu. Med delovnim časom me ljudje sicer pokličejo in naredim, kar morem, vendar ima služba vedno prednost.

Vas delo za sindikat veseli, vam ustreza?

Ne vem, če me ravno veseli. Mislim, da je v moji naravi, da pomagam ljudem, če le morem. Se pa počutim tudi v vlogi sekretarja območne sindikalne organizacije kot gasilec; vedno gasim kak požar, sindikalnega ali pravega. V obeh primerih pa gre za pomoč prizadetemu.

Sem pa tudi predsednik poklicnega sindikata gasilcev Slovenije, tudi tu volontersko.

Po svoje je presenetljivo, da opravljate posle sekretarja območne organizacije sindikata le kot volonter, in ne kot profesionalca.

O tem smo se v sindikatih že pogovarjali, vendar bi jaz rajši vsak tolar, ki ga zberemo s članarino, namenil za strokovnjake, ki bi mi pomagali pri soočanju z upravami. Če bi jih imel, zdaj mi pomaga le odvetnica pri zadevah, s katerimi se moramo sindikati ukvarjati po sili razmer, bi bilo moje delo mnogo lažje.

B. R.

Sindikalna lista

Marec 2001

Gospodarske dejavnosti
(temelj je SKP
za gospodarstvo)
SIT

Javni sektor*
(nekdanje
negospodarstvo)
SIT

Prvi del

1. Dnevnice

– cela dnevnic		
(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	4.156,00
– polovična dnevnic		
(nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	2.077,00
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.447,00

2. Kilometrina (od 02. 11. 2000 dalje)	52,80	52,80
(od 14. 11. 2000 dalje)	49,86	49,86
(od 23. 01. 2001 dalje)	51,24	51,24
(od 06. 02. 2001 dalje)	51,90	51,90
(od 20. 02. 2001 dalje)	52,83	52,83
(od 05. 03. 2001 dalje)	52,26	52,26

3. Ločeno življenje*	83.029,00	60.671,00
-----------------------------	-----------	-----------

4. Prenočiče – povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

5. Regres za prehrano (od 1. 1. 2001)		
– po SKPGD (na delovni dan)	602,00	602,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade

– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	60.518,00	51.005,00
– za 20 let	90.777,00	76.507,00
– za 30 let	121.036,00	102.009,00

2. Odpravnina ob upokojitvi	415.146,00	639.078,00
oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodneje		oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodneje

3. Solidarnostne pomoči*		
– po SKPD – ob smrti delavca	124.544,00	102.009,00
– ob smrti v ožji družini	62.272,00	–

4. Minimalna plača (od 1. 1. 2001)	84.418,00	84.418,00
---	-----------	-----------

5. Zajamčena plača (od 1. 1. 2001)	44.367,00	44.367,00
---	-----------	-----------

6. Regres za letni dopust		
– najmanj	107.712,00	117.298,00
– ali največ	149.118,00	
(70 % povprečne slovenske plače)		

* Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

AZBEST UBIJA ZAHRTNO

Nepremoženjska škoda = telesne bolečine, strah in zmanjšanje življenjskih aktivnosti

Odvetnica poklicno obolelih delavcev Salonita Anhovo Mirjam Kragelj Likar iz Nove Gorice poudarja, da je odškodnina zaradi poklicne bolezni odškodnina za nepremoženjsko škodo. K tej prištevamo telesne bolečine, strah in bolečine zaradi zmanjšane življenjske aktivnosti. Praviloma se odškodnina za nepremoženjsko škodo odmeri v enem samem znesku tako za preteklo kot za bodočo škodo.

Upoštevajo se telesne bolečine med zdravljenjem in v bodoče. Ne gre le za telesne bolečine, ampak tudi za vrsto drugih nevšečnosti, kot so: hospitalizacija, nevšečnosti zaradi napornih medicinskih pregledov in preiskav, pogostega obiskovanja ambulante, rentgenskega slikanja, CT preiskav, vezanosti na posteljo, infuzije, bronhoskopije itd. Upoštevajo se, da bo bolezen napredovala in da bodo bolečine vse hujše.

Primarni strah nastopi pri obolelem, ko izve za diagnozo neozdravljive poklicne azbestne bolezni. Sekundarni strah pa je stalni (včasih panični) trajajoči strah, da se bo azbestna bolezen razvila v maligno obolenje. Strah, ki nikoli ne mine in se ne more ublažiti z antidepresivi oziroma psihiatričnim pristopom. Strah pred azbestom je v Soški dolini, kjer je obolenost in umrljivost zaradi azbesta visoka, izrazitejši kot v drugih predelih Slovenije.

Duševne bolečine zaradi zmanjšanja življenjskih aktivnosti pa so škoda trajne narave, saj gre pri azbestni bolezni za neozdravljivo bolezen, ki napreduje. Zmanjšane življenjske aktivnosti so: nezmožnost za delo, povečanje potreb, povečanje telesnih naporov ob aktivnosti, zmanjšanje zmožnosti za nadaljnji razvoj, težje opravljanje vsakodnevnih opravil in druge nevšečnosti.

Lučka Böhm

Delavci Pomade ta teden stavkajo doma

Kot smo poročali v prejšnji številki, so se delavci Pomade, ki jih je vodstvo podjetja poslalo na čakanje, odločili, da bodo še naprej stavkali v proizvodnih prostorih. Stavkati so začeli že 31. januarja. Konec prejšnjega tedna se je vodstvo podjetja sestalo z delavci. Pomada jim dolguje že tri plače, nadomestilo za malico in potne stroške ter polovico lanskega regresa za letni dopust.

Z direktorjem in solastnikom Pomade Janezom Gliho so se stavkajoči dogovorili, da ta teden ne bodo stavkali v proizvodnih prostorih podjetja, temveč doma. Direktor pa je preklical sklepe, s

katerim je delavce napotil na čakanje, prav tako pa jim je obljubil, da bodo dobili dve plači do 16. marca, ko se bodo ponovno zbrali v podjetju.

Vodstvo Pomade namerava sredstva za izplačilo plač in za nadaljnje obratovanje pridobiti z najetjem kredita pri tujem partnerju, ki naj bi ta teden obiskal podjetje in si ogledal njegove proizvodne prostore. Če bi se posojilodajalec srečal s stavkajočimi delavci, se pogajanja za posojilo verjetno ne bi ugodno končala. Zato so delavci pristali, da bodo ta teden stavkali doma, saj si tudi sami želijo, da bi proizvodnja ponovno stekla. Se-

Tomaž Barušič: Socialna stiska delavcev Pomade je čedalje hujša, saj mnogi nimajo več dovolj denarja niti za to, da bi se pripeljali na delo.

veda pa jim mora pred tem delodajalec poplačati vsaj del terjatev za že opravljeno delo.

Kakor pravi predsednik stav-

kovnega odbora Tomaž Barušič, je socialni položaj delavcev čedalje hujši, saj mnogi nimajo dovolj denarja niti za to, da bi se vsak dan pripeljali v podjetje. Tudi zato so se delavci odločili, da bodo ta teden stavkali doma.

Po mnenju sekretarke območnega odbora sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije v Podravju Branke Jurak za rešitev Pomade še obstajajo možnosti. Vendar mora vodstvo podjetja izpolniti svoje obljube in konec tega tedna delavcem izplačati dve plači. Če se to ne bo zgodilo, se Pomada verjetno ne bo več mogla izogniti stečajju. Približuje se tudi datum, ko bodo delavci po zakonu o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti lahko sami odpovedali delovno razmerje in si poiskali socialno varnost na zavodu za zaposlovanje.

T. K.

Kaj se dogaja v podjetju MPP Tehnološka oprema?

Prejšnji teden je delavce podjetja MPP Tehnološka oprema, ki posluje na lokaciji nekdanjega Tama, razburila novica, da so mariborski kriminalisti, ki se ukvarjajo z odkrivanjem gospodarskega kriminala, pridržali tudi njihovega direktorja podjetja. Poleg direktorja so pridržali tudi tehničnega direktorja.

Zaradi tega je konec prejšnjega tedna članica uprave Slovenske razvojne družbe Majda Šantl organizirala sestanek. Podjetje MPP Tehnološka oprema je namreč v lasti Slovenske razvojne družbe.

Po sestanku je Šantlova novinarkem povedala, da Slovenska razvojna družba podjetje MPP Tehnološka oprema prodaja, zato so mu zadnji dogodki povzročili veliko škodo. Po njenih besedah je Slovenska razvojna družba sprožila notranjo preiskavo. "Mislim, da je nekdo sprožil take govorice, prekopiral nekaj papirjev, ki pa iztrgani iz konteksta, in iz tega spletel zgodbo. Danes smo se z zadevo seznanili, gospod H. je povedal celoten potek dogodkov, in kar zadeva vse sume, lahko rečem, da je bila zadeva preuranjena. Nekdo je hotel podjetju podtakniti afero, ki je ni," je takoj po sestanku dejala Šantlova. Napovedala je ostre

ukrepe proti tistim, ki so zadevo sprožili.

Kakor nam je uspelo izvedeti, imajo delavci podjetja MPP Tehnološka oprema plače nad ravnijo, določeno s kolektivno pogodbo, saj podjetje pozitivno posluje. Delodajalec pri izplačilu plač spoštuje roke, ki jih določa kolektivna pogodba. Poleg rednega dela nekateri delavci menda opravijo tudi veliko nadur.

Kakor nam je uspelo izvedeti naj bi na nekatere slabosti in nepravilnosti v podjetju lastnika že pred časom opozorili tudi sindikati.

Na začetku tega tedna pa so na redni tiskovni konferenci Policijske uprave Maribor povedali, da so policisti Urada kriminalistične policije z zbiranjem obvestil prišli do podatkov, da sta odgovorna delavca mariborskega podjetja v zadnjih petih letih večkrat zlorabila svoj položaj in poslovnima partnerjema iz dveh podjetij omogočila nakup storitev in proizvodov podjetja po tako nizkih cenah, da s plačilom niso pokrili niti stroškov dela. S tem sta podjetje oškodovala za okoli 40 milijonov tolarjev. Kakor so povedali na Policijski upravi Maribor, sta oba osumljena kaznivega dejanja zlorabe položaja ali pravic po členu 224/II-I Kazenskega zakoni-

Sindikati dobili sodni spor s stečajnim upraviteljem Elektrokovine

Ob stečaju Elektrokovine je 2543 delavcev, članov SKEI, pooblastilo strokovno službo območne organizacije ZSSS v Podravju, da jih zastopa v stečajnem postopku. Za vse delavce skupaj je območna organizacija ZSSS prijavila okoli milijardo tolarjev terjatev na račun premalo izplačanih plač, kar je stečajni upravitelj Mirko Žagar prerekal.

Ker so bili v območni organizaciji prepričani, da je pravica v tem primeru na strani delavcev, so sprožili sodni spor. Zdaj se je ta spor končal v prid delavcem. „Območna organizacija ZSSS je prek odvetnika Albina Ploja na sodišču dosegla, da je stečajni upravitelj Mirko Žagar moral priznati, da je bil dolg Elektrokovine do delavcev večji, kot je menil sam,“ pravi sekretarka območne organizacije ZSSS v Podravju Velkoslava Krašovec. „Terjatve iz tega naslova bodo prejeli le člani SKEI, ki smo jih zastopali. Po izjavi ste-

čajnega upravitelja bodo delavci poplačani junija letos. H glavnici, ki jo je sindikat izterjal na sodišču, pa bo moral stečajni upravitelj prišteti še zakonite zamudne obresti. Višina poplačila za posameznega delavca bo odvisna od njegove skupno prijavljene terjatve in od časa, na katerega se terjatve nanaša.“

Sindikati so glavnicu delavskih terjatev z dobljeno tožbo uspel povečati za 547 milijonov tolarjev, kar na delavca znese povprečno okoli 215.000 tolarjev.

Kolikšen del terjatev bodo dobili delavci, je odvisno tudi od višine stečajne mase. „Stečajni upravitelj ocenjuje, da bo lahko upnikom poplačal 24 odstotkov glavnice in obresti, kar za posameznega delavca pomeni, da lahko pričakuje poplačilo svojih terjatev v višini glavnice, ki jo je na sodišču izterjal sindikat,“ pojasnjuje Krašovec.

T. K.

ka Republike Slovenije. Policisti nadaljujejo z zbiranjem obvestil, proti obema pa nameravajo podati kazensko ovadbo.

Predstavniki Policijske uprave Maribor je na vprašanje, kako ko-

mentira izjavo Šantlove, dejal, da njene izjave ne misli komentirati. Povedal je le, da so policisti zadevo vodili in vodijo po svojih strokovnih kriterijih.

T. K.

Okrogla miza o povečanju konkurenčne sposobnosti slovenske tekstilne industrije

Podjetja bodo morala združiti znanje in razvoj

Na Fakulteti za strojništvo na mariborski univerzi je bila prejšnji teden okrogla miza o možnostih sodelovanja pri povečanju konkurenčnosti slovenske tekstilne industrije. Udeleženci okrogle mize so poudarili, da je pogoj za izboljšanje konkurenčne sposobnosti slovenske tekstilne industrije na tujih trgih tesno sodelovanje med tekstilnimi podjetji in njihovo povezovanje v tako imenovane grozde.

Po besedah predstojnice oddelka za tekstilstvo na mariborski strojni fakulteti prof. dr. Alenke Majcen Le Marechal je izobrazbena struktura v naši tekstilni industriji neustrezna, saj ima okoli 70 odstotkov zaposlenih manj kot srednješolsko izobrazbo. Poleg tega je za našo tekstilno industrijo značilno, da so podjetja praviloma na nerazviti območjih, kjer primanjkuje stro-

Na okrogli mizi so se poleg strokovnjakov z univerze zbrali tudi predstavniki 14 tekstilnih podjetij (metražerjev) iz vse Slovenije.

kovnjakov. Plače v tej panogi pa so za 30 odstotkov nižje kot v industriji nasploh.

Za našo tekstilno industrijo je, kakor so poudarili na okrogli mizi, rešitev v raziskovalnem in razvojnem delu, za kar morajo podjetja združiti moči. Z razvojnim delom bi morala podjetja iskati tržne niše in ekološko brezhibne programe, ki so zanimivi tudi za Evropo. V tekstilni industriji je nujno temeljito spremeniti kadrovske sestavo, saj bi moralo v tej panogi že leta 2004 okoli 60 odstotkov delavcev imeti najmanj srednješolsko izobrazbo, 20 odstotkov pa višjo in visokošolsko. Če tega ne bomo naredili, panoga v svetovnem merilu ne bo konkurenčna. Za to bi bilo nujno zlasti mlade ustrezno motivirati za izobraževanje za tekstilne poklice.

T. K.

Urejanje statusa poklicnih gasilcev

Svet sindikata poklicnega gasilstva Slovenije je na marčni seji obravnaval predloge gradiv, ki so jih na Gasilski zvezi Slovenije pripravili o organizaciji javne gasilske službe, alarmiranju in pravih gasilske službe. Predsednik Združenja poklicnih gasilcev Slovenije Jože Ložnar, ki je sodeloval na naši seji, bo skupno stališče prenesel na koordinacijsko skupino za gasilstvo pri ministrstvu za obrambo.

Ta torek smo se pogovarjali z direktorjem Uprave za zaščito in reševanje Bojanom Žmaucem in njegovim namestnikom Damjanom Lahom, ki vodi sektor, v katerega spadajo gasilci. Zagotovila sta nam, da bomo objavljene na sejo koordinacijske skupine, ko bo obravnavala zadeve, za katere je pristojen ali zainteresiran sindikat (delovnopравни položaj gasilcev, status in vrednotenje ...).

Največ smo se pogovarjali o statusu poklicnega gasilca in vrednotenja njegovega dela, kar naj bi bilo enotno urejeno v vsej Sloveniji. Sindikat želi urediti s kolektivno pogodbo za gasilstvo, njen podpisnik naj bi bilo udi resorno ministrstvo. Do sedaj je namreč prevladovalo stališče, da naj kolektivno pogodbo podpišejo ustanovitelji gasilskih enot, torej lokalne skupnosti. Damjan Lah je podprl to našo usmeritev in obljubil, da bo s strokovno službo ministrstva zadevo proučil in pripravil možne rešitve, mi pa mu moramo čimprej posredovati naš predlog kolektivne pogodbe.

Miloš Mikolič,
sekretar Sindikata poklicnega gasilstva Slovenije

Varuh človekovih pravic načrtuje obisk v Mariboru

Varuh človekovih pravic Matjaž Hanžek se je na začetku tedna sekretarki območne organizacije ZSSS v Podravju in državni svetnici Vekoslavi Krašovec zahvalil za čestitke, ki mu jih je poslala ob izvolitvi. Zagotavljam vam, da bom storil vse, kar je v moji moči, za odpravljanje nepravilnosti v naši družbi, za preprečevanje in popravljanje kršitev človekovih pravic in za povečan občutek varnosti in pravičnosti v naši družbi. Verjamem, da bom pri tem delu lahko računal na vašo pomoč in nasvete. V bližnji prihodnosti načrtujem tudi srečanje z vami in drugimi sindikati z vašega področja," je med drugim zapisal Hanžek.

T. K.

turistična
agencija **ATRIS**

BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA
Ljubljana, Dalmatinova 4

Stalna ponudba

BOHINJSKO JEZERO – dve alpski hiši za po 6-8 oseb; 4 spalnice, dnevna soba, kuhinja, TWC, 100 m do jezera.

BOHINJSKA BISTRICA – počitniški dom, 3- in 4-posteljne sobe, etažni TWC, polpenzion.

POKLJUKA – apartmaji za 2 ali 4 osebe, TWC, kuhinja in brunarica z dvema apartmajema za 4 osebe.

KRANJSKA GORA – počitniške sobe, etažni TWC, polpenzion; garsonjere ali enosobna stanovanja do 4 osebe, TWC, kuhinja.

ROGLA – apartmajski kmečki dvorec za 2 do 6 oseb, višje kakovosti,

– apartmaji za 3 ali 4 osebe v bližini hotela Planja.

CERKNO – hotelske sobe za 2 do 6 oseb, možne šolske skupine.

KOSTEL NA KOLPI – obnovljena kmečka hiša ob reki, do 5 oseb.

RATEČE – PLANICA – počitniški dom, dvoposteljne sobe, etažni TWC, polpenzion.

KANINSKA VAS – garsonjera za 4 osebe in stanovanje do 6 oseb.

VELIKA PLANINA – koča za 4 do 6 oseb na Zelenem robu.

KOPRIVNA – KOROŠKA – kmečka hiša, opremljena, do 10 oseb, prostor za piknik, ugodno za družine z več otroki.

ATOMSKE TOPLICE – garsonjera, 2 ležišči in pograd, kuhinja, TWC, popust za bazen.

MORAVSKE TOPLICE – zasebni penzion, sobe za 2 ali 4 osebe, TWC, hrana v bližnji restavraciji,

– hotelski apartmaji, opremljeni za starejše osebe, zdravstveni program.

ČATEZ – bungalov za 5 oseb, kuhinja, TWC, popust za bazen.

Metod Zalar, direktor,
tel. 01/43-41-255, faks 01/23-26-682.

Predsedstvo ZSSS ustanovilo odbor za enake možnosti

Predsedstvo ZSSS je na seji 27. februarja ustanovilo odbor za enake možnosti. Pri sprejemanju odločitve je predsedstvo sledilo praksi v Evropski uniji in Evropski konfederaciji sindikatov. Upoštevalo je tudi, da se je položaj žensk pri nas in v drugih tranzicijskih državah poslabšal, in zato lahko govorimo o več vidikih neenakopravnosti.

Tudi v Sloveniji je zaradi tekmovanja za čim večjim dobičkom prišlo do izločanja zaposlenih, ki povečujejo stroške. Zaradi tega se je brezposelnost žensk v primerjavi z moškimi povečala. Plače žensk zastajajo za plačami moških tudi zaradi slabših možnosti napredovanja in višjega deleža nadomestil v strukturi plače. Hkrati so se zmanjšale tudi možnosti vplivanja žensk na odločanje. Čeprav vse to ugotavljajo tudi v razvitih evropskih državah,

je poslabšanje položaja žensk posebno opazno v državah srednje in vzhodne Evrope in Baltika.

Politiko enakih možnosti določajo ustanovne pogodbe Evropske unije, članice jo spodbujajo tudi s političnimi akcijami. Tudi Evropska konfederacija sindikatov je del svojih aktivnosti usmerila v to področje in ustanovila odbor za ženske, v katerem ima ZSSS svojo predstavniko.

Pogajalsko izhodišče Republike Slovenije pri programu usklajevanja z zakonodajo EU vsebuje tudi področje: Socialna politika in zaposlovanje, v katerem je poglavje Enaka obravnava žensk in moških. V našo zakonodajo je potrebno za to področje vnesti sedem veljavnih direktiv s področja delovnih razmerij, zagotavljanja pravic enakih možnosti, varnosti in zdravja pri delu ter starševstva in družinskih prejemkov.

Da bi v ZSSS lahko spremljali te procese, se moramo ustrezno organizirati. V sindikate dejavnosti v ZSSS je po podatkih iz leta 1998 včlanjenih 47.6 odstotka žensk, v 8 sindikatih dejavnosti pa je delež žensk kar od 56 do 83 odstotkov.

Članice odbora za enake možnosti so izvoljene na podlagi več kot 50-odstotnega deleža žensk v posameznem sindikatu dejavnosti ali ob upoštevanju absolutnega števila članic sindikata dejavnosti.

Na tej podlagi je predsedstvo izvolilo enajstčlanski odbor za enake možnosti in vanj imenovalo: Eriko Kerčmar (Sindikar tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije), Zdenko Makari (Sindikar zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije), Karmen Leban (Sindikar delavcev gostinstva in turizma Slovenije), Petro Hudales Ružič (Sindikar delavcev trgovine Slovenije), Cilko Popovič (Sindikar kmetijstva in živilske industrije Slovenije), Romano Oman (Sindikar KNG) in Andrijano Golob (SKEI). Svojih predstavnic pa še niso določili: Sindikar VIR, Sindikar finančnih organizacij Slovenije, Sindikar državnih in družbenih organov Slovenije in sindikar Glosa.

Ustanovitev odbora za enake

možnosti je utemeljena s podatki, da so plače žensk leta 1998 zastajale za plačami moških povprečno za 11 odstotkov in da plače žensk bolj zastajajo v predelovalnih dejavnostih kot v državni administraciji.

Odboru za enake možnosti je predsedstvo ZSSS določilo tole področje dela:

- spremljanje položaja žensk in uresničevanje njihovih pravic, zlasti socialno-ekonomskih,
- obravnava predpisov in ukrepov, ki zadevajo položaj žensk, in vpliv na njihovo vsebino,
- zbiranje in analiziranje podatkov o položaju žensk v sindikatih in v družbi ter dajanje pobud in predlogov za ukrepe,
- sodelovanje s podobnimi organi v sindikatih dejavnosti v ZSSS in v Evropski konfederaciji sindikatov ter njenih članicah.

Menim, da je naloga odbora tudi skrb za to, da bodo ženske ustrezno zastopane v organih odločanja in pri kolektivnih pogajanjih. Nezanadnje je treba doseči ustrezno zastopanstvo žensk tudi v sindikalnih organih. Naša naloga je ustvariti možnosti za uveljavljanje sposobnosti ljudi ne glede na spol.

Metka Roksančič

Bo v Pošti Slovenije prišlo do spremembe?

Rezultati poslovanja Pošte Slovenije so bili lani boljši od načrtovanih, saj je podjetje imelo skoraj za polovico manjšo izgubo, kot so planirali na začetku leta, je na nedavni tiskovni konferenci povedala predsednica njene uprave Marija Ribič. Izguba v višini 340 milijonov tolarjev naj bi bila izključno posledica izvajanja monopolne dejavnosti prenosa pisem in dopisnic v notranjem prometu, za kar cene določa vlada. Pri komercialnih storitvah pa so slovenski poštarji ustvarili blizu 2,5 milijarde tolarjev dobička.

Po besedah Ribičeve so prihodki Pošte Slovenije, ki ima 5.866 zaposlenih, bili za 13 odstotkov večji kot leto poprej in tri odstotke večji od načrtovanih. Ukrepi za izboljšanje poslovanja, ki so jih izvajali zlasti v zadnjih mesecih lanskega leta, so bili učinkoviti, saj je podjetje prihranilo 668 milijonov tolarjev in realiziralo 11 odstotkov manj stroškov od načrtovanih.

Slovenski poštarji so za investicije lani porabili 3,9 milijarde tolarjev, kupili so prostore za nov poštni center na lokaciji Tama, zgradili sedem novih pošt in kupili deset službenih stanovanj, več kot mi-

lijardo tolarjev pa so namenili področju informatike.

Nadzorni svet Pošte Slovenije, ki se je sestal nekaj dni po tej tiskovni konferenci, je bil do ustvarjene izgube podjetja kritičen in je pristojnemu ministru predlagal, naj preuči poslovanje podjetja in ustrezno ukrepa.

Ko je prva dama Pošte Slovenije zvedela (tako se je sama izrazila), da jo nameravajo zamenjati, je sklicala še eno tiskovno konferenco. Zavrnila je vse očitke na svoj račun in dodala, da je zaradi političnih razlogov ne smejo zamenjati. Hkrati je povedala kup očitkov na račun svojega predhodnika Alfonza Podgorelca. Dan kasneje se je javno oglašil še on in zavnil očitke na svoj račun.

Vlada, ki naj bi po napovedih o tem odločala že prejšnji teden, je zadevo odložila. Več kot očitno je, da je sprememba na mestu predsednika uprave Pošte Slovenije (enako ali še bolj pa sprememba v Telekomu) tudi vprašanje odnosov med partnerji v vladni koaliciji. Urejanje kadrovskih vprašanj v veliki koaliciji očitno ni enostavno vprašanje.

T. K.

Kandidatura za sredstva programa Phare Acces ni bila uspešna

Kot nam je povedala Metka Roksančič, izvršna sekretarka v ZSSS, prijava naloge Socialni dialog na področju zdravja in varnosti pri delu v majhnih in srednje velikih podjetjih ni bila uspešna. ZSSS je s to nalogo želela pridobiti 125.000 evrov (razpisanih je bilo skupaj 325.000 evrov). Ker je Evropska komisija dobila skupaj 87 projektov, so bile možnosti za ZSSS relativno majhne. Evropska komisija je dala prednost projektom o povezovanju nevladnih organizacij, mladinskim projektom (eden zadeva droge), varstvu okolja in invalidom.

Bo ministrstvo za promet rešilo Aerodrom Maribor?

Po tem, ko je direktor Aerodroma Maribor v skladu s svojimi zakonskimi obveznostmi vložil na Okrožno sodišče v Mariboru predlog za uvedbo stečajnega postopka, so novinarji za komentar zaprosili predstavnika lastnikov – mariborskega župana Borisa Soviča. Po njegovih besedah lahko ob ustreznih aktivnostih ministrstva za promet v stečajnem postopku še vedno pride do prisilne poravnave, vendar je treba za mariborsko letališče prej pripraviti kredibilen poslovni načrt. Tega pa bo mogoče pripraviti šele, ko bo na odprta vprašanja v zvezi s pogoji delovanja letališča odgovorila vlada.

Po Sovičevih besedah sta zdaj torej na potezi ministrstvo za promet in vlada. Od njiju je odvisno, ali bo Aerodrom Maribor končal v stečaju ali pa se bo rešil s prisilno poravnavo.

T. K.

Sindikalni študijski krožek v Slovenski Bistrici

Zelo skromno poznavanje pravic starejših delavcev

“Dandanes velikokrat slišimo, da so starejši delavci v nezavidljivem položaju, češ da postajajo za delodajalce nezanimivi. Tudi med brezposelnimi je čedalje več starejših, ki veljajo za težje zaposljive. Da bi proučili, kakšen je dejanski položaj starejših delavcev, še zlasti pa, da bi s spoznanji oborožili sindikalne zaupnike in jih tako usposobili za sindikalno delo, smo organizirali študijski krožek Starejši delavci med teorijo in prakso,” pravi sekretar v območni organizaciji ZSSS v Podravju in sekretar krajevne pisarne ZSSS v Slovenski Bistrici Dušan Detiček, ki je tudi mentor tega krožka.

“Študijske krožke kot obliko vseživljenjskega učenja in usposabljanja sindikalnih zaupnikov organiziramo v območni organizaciji ZSSS v Podravju v sodelovanju z Andragoškim zavodom Slovenije že od začetka devetdesetih let. Gre za izredno uspešno obliko usposabljanja sindikalnih zaupnikov, saj se udeleženci študijskega krožka učijo drug od drugega, hkrati pa skupaj proučujejo teoretične probleme in analizirajo razmere v praksi. Tako so vsi udeleženci študijskega krožka obremenjeni učenju in učitelji, pa tudi raziskovalci in analitiki dejanskih razmer.”

V krožek Starejši delavci med teorijo in prakso se je vključilo 14 sindikalnih zaupnikov iz Slovenske Bistrice: **Milena Brumec** iz Crouzeta, **Jože Bulf** iz Steklarne Luminos, **Anton Detiček** iz Impola, **Pavla Detiček** iz Zdravstvenega doma, **Magda Dobnikar** iz Impola Kadrिंग, **Jože Emih** iz Impola, **Vera Fermevc Ban** iz Elektro PE Slovenska Bistrica, **Marjan Frešar** iz Tovarne olja Gea, upokojenec **Viktor Horvat**, **Elza Jurič** iz Bistriških mesnin, **Alfred Ojcinger** iz Impola Kadrिंग, **Olga Papotnik** iz Kmetijske zadruge, **Elma Skerbiš** iz Steklarne Luminos.

Člani študijskega krožka so pripravili tudi anonimno anketo, s katero so želeli ugotoviti, ali delavci poznajo pravice, ki jih imajo starejši delavci. Prav tako pa so z anketo želeli ugotoviti, kako delodajalci dejansko spoštujejo pravice starejših delavcev.

Številni delavci (pre)slabo poznajo pravice starejših delavcev

Čeprav anketa ni bila izvedena na reprezentativnem vzorcu, so njeni rezultati vendarle zelo zanimivi. Anketa je pokazala, da večina anketiranih ni vedela niti tega, kdaj delavci začnejo veljati za starejše delavce. Kar 41 odstotkov anketiranih je menilo, da so starejši delavci vsi, ki so dopolnili 50 let. Le 22 odstotkov anketiranih pa je odgovorilo, da so starejši delavci tisti, ki so dopolnili 53 let, kar je bil tudi pravi odgovor. Podobno so anketirani odgovarjali na vprašanje, kdaj začnejo ženske veljati za starejše delavke (po zakonu so starejše delavke, ki so dopolnile 50 let). Kar 40 odstotkov anketiranih je menilo, da so starejše delavke tiste, ki so dopolnile 48 let. Na vprašanje, ali ima brezposelni starejši delavec prednost pri zaposlitvi, če izpolnjuje vse zahtevane pogoje iz objave de-

Dušan Detiček: Da bi sindikalistom olajšali delo, bomo pripravili brošuro o pravicah in položaju starejših delavcev.

lovnega mesta, je večina anketiranih (60 odstotkov) pravilno odgovorila, da starejši delavci pri zaposlovanju nimajo prednosti. Zato pa je kar 88 odstotkov anketiranih napačno menilo, da delodajalec starejšemu delavcu brez njegove privolitve ne sme odrediti nadurnega ali nočnega dela.

Starejši delavci imajo več pravic

Na vprašanje, ali sme delodajalec starejšega delavca razporediti na drugo delovno mesto, na katerem obstaja povečana nevarnost za poškodbe ali zdravstvene okvare, je 92 odstotkov anketiranih odgovorilo pravilno, torej negativno. Popolnoma vsi anketirani pa so vedeli, da je starejši delavec upravičen do daljšega letnega dopusta.

Da je starejši delavec, ki je bil prerazporejen na drugo delovno mesto zato, ker je na njegovem delovnem mestu večja nevarnost za poškodbe ali zdravstvene okvare, upravičen do ugodnejše plače, je vedelo samo 60 odstotkov anketiranih. Kar 70 odstotkov anketiranih pa je napačno menilo, da je starejši delavec, ki je bil razporejen na drugo delovno mesto zaradi potreb delovnega procesa in organizacije dela, upravičen do zanj ugodnejše plače, kar žal ne drži.

Zanimivo je tudi, da je večina anketirancev menila, da so starejši delavci na delovnem mestu veliko bolj zaščiteni, kot dejansko so. Tako je 22 odstotkov anketiranih menilo, da starejšemu delavcu, ki mu manjka do izpolnitve pogojev za upokojeitev do 5 let zavarovalne dobe, ne more prenehati delovno razmerje zaradi hujše kršit-

ve delovne obveznosti, kar ni res. Enajst odstotkov anketiranih je menilo, da starejši delavec ne more izgubiti zaposlitve, če se ugotovi, da nima znanja in zmožnosti za opravljanje dela, kar prav tako ne drži. Trije odstotki anketiranih pa so menili celo, da starejši delavec ne more izgubiti dela, četudi neopravičeno izostane z dela zaporedoma več kot pet dni, kar ni res. Da starejši delavec ne more biti opredeljen kot trajno presežni delavec, kar drži, pa je vedelo 64 odstotkov anketiranih.

Kako delodajalci spoštujejo pravice starejših delavcev?

Ali delodajalci dovolj spoštujejo pravice, ki jih imajo starejši delavci po zakonih in kolektivnih pogodbah?

Kar 58 odstotkov anketirancev je odgovorilo, da v organizaciji ali pri delodajalcu, kjer sami delajo, ni ustrezno poskrbljeno za varstvo starejših delavcev. Hkrati pa je 86 odstotkov anketiranih delavcev odkritosrčno priznalo, da bi tudi sami, če bi bili delodajalci, raje zaposlili mlajšega kot starejšega delavca.

Anonimna anketa je pokazala, kako prav so imeli člani študijskega krožka, ko so si za svoje usposabljanje in kasneje tudi za usposabljanje sindikalnega članstva izbrali temo o pravicah starejših delavcev in delavcev.

Poleg ankete so člani študijskega krožka pripravili tudi več pogovorov o problemih starejših delavcev, med drugim v Impolu Kadrिंग in v Steklarni Luminos. Direktor podjetja Impol Kadrिंग Adi Žunec s sodelavci jih je seznanil

Člani študijskega krožka so med pogovorom v Impolu ugotovili, da podjetje spoštuje pravice starejših delavcev.

s tem, kakšen odnos imajo v podjetju do starejših delavcev in kako skrbijo za uresničevanje njihovih pravic. Tudi v Steklarni Luminos so udeleženci študijskega krožka podrobno seznanili, kako izvajajo zakonska določila, ki se nanašajo na starejše delavce. V obeh podjetjih nimajo problemov z zagotavljanjem primerne dela za starejše delavce, saj se mlajši in starejši delavci dopolnjujejo. Prvi imajo več moči in sveže znanje, drugi pa več izkušenj in specialnih znanj, ki jih lahko koristno prenašajo na mlajše delavce.

Člani študijskega krožka nameravajo po besedah Dušana Detička pripraviti brošuro, ki bo problematiko starejših delavcev približala tudi drugim sindikalnim zaupnikom.

Humoreska

"Fantje, kaj pa se danes vsi tako kisli držite?" je pred dnevi pri malici v naši tovarniški menzi povprašala kuharica Špela. "Ali ste mogoče za zajtrk jedli kisle kumarice?"

"Joj, kako bi se nam prilegle, če bi jih le imeli," je vzdihnil rezkar Vili. "Špela, ali ne vidiš, da so danes fantje vsi mačkasti?" je s pomenljivim glasom dejala Sonja iz računovodstva. "Kdo ve, kaj so včeraj proslavljali!"

"Le kaj smo proslavljali?" se je namrgodil Vili. "Naš, moški praznik vendar! 40 mučencev!"

"To se opazi, da ste se včeraj mučili kot pravi mučeniki! Kdo ve, koliko litrov ste ga zvrnili?" se je zasmejala Špela. "Zakaj pa imate moški svoj praznik mučenicov, pa zares ne vem, saj vam v življenju ni hudega. Dan 40 mučencev bi morale praznovati ženske in ne moški!"

"Ah, Špela, ne norčuj se iz nas moških, saj sama veš, da smo pravi mučeniki," je zamahnil z roko Vili. "Na svetu smo samo za delo, vse drugo pa imate v rokah ženske!"

Iz dnevnika delavca Jožeta

Mučeniki

"No, no, Vili, to pa že ne bo držalo!" je dejala Špela. "Ali nisi bil na nobeni proslavi ob 8. marcu, mednarodnem dnevu žensk? Na teh proslavah so lepo povedali, da ženske še vedno nismo enakopravne in da o vsem odločate moški."

"Saj, saj!" je vzdihnil Vili. "Ženske imate v življenju vse tako v rokah, da nas lahko moške dolžite celo tega, da smo mi glavni. To je tako kot v naši tovarni: o vsem odloča modro vodstvo, na koncu pa smo za vse krivi delavci!"

"No, no, Vili, ali se ti ne zdi, da malo pretiravaš?" je nejevoljno dejala Špela. "Ne rečem, da ženske včasih tudi česa ne naredimo moškim za hrbtom, vendar pa imate dejansko vse vajeti v rokah še vedno moški!"

"Kje, ljuba Špela? Kje?" je vzkliknil Vili. "Poglej denimo vrtce, kjer vzgajajo naš mladi rod. Vzgojo otrok imate absolutno v rokah ženske!"

"To je res!" je pribil mizar Tone. "Podobno pa je tudi v osnovnih šolah, kjer učence vzgajajo in učijo skoraj same učiteljice. Ker sem imel mater samohranilko, se do svojega 15. leta praktično nisem resno pogovarjal niti z enim moškim."

"Kdo pa bo vzgajal otroke, če ne ženske?" se je razburila Špela. "Ženske pač skrbimo za otroke, moški pa imate v rokah vse druge stvari!"

"Kaj boš govorila, Špela?" je vzkliknil skladišnik Rudi. "Tudi v sistemu izobraževanja dijakom in študentom v glavnem predavajo profesorice. Vzgoja in izobraževanje mladih ljudi je popolnoma v rokah žensk."

"No, to je razumljivo, saj se vzgoja nenehno prepleta z izobraževanjem," je zamišljeno dejala Špela. "Zato pa imate moški glavno besedo na vseh drugih področjih!"

"Moški smo zares reveži, pa naj reče kdo, kar hoče!" je z razočaranjem v glasu dejal strugar Lojze. "Ko smo majhni, nas varujejo ženske. Ko se prelevimo v mladostnike, nas ponovno vzgajajo in izobražujejo same ženske. Če zbolimo, nas pozdravijo ženske. Če ga v življenju kasneje kaj polomimo, pa nam še sodijo ženske! Ubogi moški smo zares na mi-

lost in nemilost prepuščeni ženskam!"

"Ubogi moški, ubogi moški!" je zavreščala Špela. "Moti vas, če vas ženske poučujejo, zdravijo, vzgajajo in če vam sodijo. Prav nič pa vas ne moti, da vam tudi kuhajo, pospravljajo, izračunavajo plače, gospodarijo z denarjem in strežejo."

"Špela, saj ravno to ti dopovedujemo!" je vzkliknil Vili. "Popolnoma prav imaš, ko praviš, da so tudi med kuharicami, računovodskimi delavci, bančnimi uslužbenci, delavci v državni upravi, snažilkami, natakariji, prodajalci in podobnimi poklici v veliki večini ženske. Moški smo zares pravi mučeniki, saj imate ženske naša življenja popolnoma v svojih rokah!"

"Kaj pa potemtakem moški pravzaprav delate?" je previdno povprašala praktikantka Suzana.

"Med 20 najbolj pogostimi poklici v Sloveniji so samo še štirje takšni, v katerih prevladujejo moški," je s potrjim glasom odvrnil Vili. "Moški v Sloveniji smo v glavnem samo še zidarji, rudarji, vozniki težkih tovornjakov, mehaniki oziroma monterji in skladiščniki. Skratka, moški moramo v tej deželi kot pravi mučeniki predvsem – delati!"

"No, ali ste slišali?" se je zarežal Rudi. "Moj poklic je pravi moški poklic!"

"Lepo te prosim Rudi, kje pa boš našel žensko, ki se ji da ob vseh možnostih, ki ji jih nudi življenje, ves ljubi dan posedati in dolgočasiti v skladišču ali pa delati v rudniku ali za strojem. Ženske raje komandirajo!"

"Veš kaj, tega pa že ne boš govoril!" je vzrojila Špela. "Samo poglej, kako je pri nas. V parlamentu in v vladi so skoraj sami moški, med direktorji in člani uprav v podjetjih pa je v Sloveniji samo tretjina žensk. Zato so vsa tvoja natolcevanja, češ da imamo ženske v tej deželi glavno besedo, povsem nesmiselna. Podatki kažejo, da v Sloveniji vladate moški!"

"Ha, ha, ha!" smo se zasmejala vsi moški v en glas. Vili pa je dodal: "Špela, ne norčuj se iz nas. Sama veš, da v povprečni slovenski družini nosite hlače ženske, saj imate v glavnem vse, kar je povezano z vsakodnevним življenjem, same v rokah. Študija ameriškega zunanjega ministertva o spoštovanju človekovih pravic je pokazala, da Slovenke opravljate 90 odstotkov domačih del same. Moške ste popolnoma izpodrinile na stranski tir in jih naredile za copate. Popolnoma jasno je, da moški v službah, pa tudi v parlamentu in vladi plešejo tako, kot igrajo njihove žene!"

"Tako je!" je vzkliknil mizar Tone, ki se je lani ločil. "Zato jaz na volitvah volim izključno samske moške, prednost pa dajem ločencem, ki so že imeli priliko spoznati pravo naravo žensk. Vladavina ločencev je za nas edina rešitev! Dokler kakšnega ločenca ne spravimo na položaj predsednika države, moški v tej deželi ne moremo upati na boljše čase!"

"Če imajo vse vajeti v rokah ženske, kaj pa potemtakem sploh počnete moški?" je sočutno povprašala praktikantka Suzana.

"Le kaj?" je vzdihnil Vili. "Čez dan garamo kot črne živine, zvečer pa žalost tako utapljam v pivu, da nam je hudo še naslednji dan!"

"Oh, fantje, saj ni tako hudo. Poglejte, tukaj sem za vsa pripravila kisle kumarice. To pojedite, pa vam bo precej bolje," je dejala kuharica Špela in pred nas moške položila zvrhan krožnik kislh kumaric. "Kar se tiče vašega družbenega statusa, pa nikar ne bodite tako črnogledi, saj imate pri vsem skupaj pravzaprav še srečo!"

"Kakšno le?" smo povprašali vsi v en glas.

"Da nas je Bog vse skupaj tako ustvaril, da ženske ne moremo same imeti otrok, čeprav naše znanstvenice zadnje čase delajo tudi na tem. Tako se vam nekaj let ni treba še ničesar bati!"

Visoka cena

"Oh dragi, kako čudovita je zapestnica, ki si mi jo poklonil. Smem vprašati, koliko takšna zapestnica stane?"

"Različno! Mene bi stala leto dni, če bi me dobili. Nekoga, ki ga še nimajo v kartoteki, pa bi stala samo okoli pol leta, če bi imel dobrega odvetnika."

Odločna žena

"Vsega mi je dovolj! Zato sem danes spakirala kovčke in se dokončno odselila od doma!"

"Kaj pa pravi na to tvoj mož?"

"Ne vem! On se je odselil že pred tremi leti!"

Prepir v zakonu

"Z ženo se skregava najmanj dvakrat na mesec."

"V našem podjetju pa na srečo dobivamo plačo samo enkrat na mesec."

Vzorna profesorica

"Dragi dijaki, oprostite, če sem danes predavala nekoliko dalj časa kot običajno, ker sem pozabila doma uro."

"Gospa profesorica, škoda, da od časa do časa ne pogledate na koledar!"

Gospodovalni moški

"Moj mož je postal zelo gospodovalen. Doma se obnaša, kakor da bi bil moj šef."

"Blagor tebi. Jaz pa imam šefa, ki se obnaša, kakor da bi bil moj mož!"

Očala

"Tvojemu bivšemu dekletu pa očala zares ne pristajajo. Ali si jo pustil, ko jih je začela nositi?"

"Ne! Ona me je zapustila, ko si jih je prvič nataknila!"

Ženske solze

"Špela, zakaj tako jokaš?"

"Mojega šefa so premestili!"

"Ali si z njim kaj v sorodu?"

"Neee! Saj ravno zato jokam!"

Bedak

"Ata, zakaj ti moj fant ni všeč!"

"Ker je bedak. S tabo hodi samo zaradi mojega denarja!"

"To ni res! Z mano bi bil tudi, če bi bila revna kot cerkvena miš!"

"No vidiš! Ali ti nisem rekel, da je bedak!"

Kobilica

"Danes sem za svojo ženo dobil originalno Kobilico?"

"Odlična zamenjava!"

Sindikat komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami Slovenije

Vabi

sindikalne zaupnike na dvodnevni seminar, ki bo **27. in 28. marca**
v Sindikalnem izobraževalnem centru v Radovljici.

PROGRAM:

- Uvodne besede: **Alojz Terbuc**, predsednik SKVNS
- Organiziranost in delovanje sindikata: **Gregor Miklič**, izvršni sekretar v ZSSS
- Organiziranost in delovanje sindikata KVNS: **Miloš Mikolič**, sekretar
- Pokojninsko in invalidsko zavarovanje: **Gregor Miklič**, izvršni sekretar v ZSSS
- Naloge sindikata in sveta delavcev na področju varstva in zdravja pri delu: **Lučka Böhm**, svetovalka predsedstva ZSSS
- Dogovori o aktivnostih SKVNS

Za zainteresirani naj se prijavijo najkasneje do 20. marca na naslov: SKVNS, Dalmatinova 4, Ljubljana.

Alojz Terbuc, predsednik

Mednarodni seminar SKEI

Ta teden poteka v Radovljici mednarodni seminar, na katerem sodeluje 24 predstavnikov sindikatov kovinarjev Srbije, Republike srbske in Črne gore.

Funkcionarji SKEI jim bodo predstavili organiziranost in delovanje tega sindikata. Skupaj bodo obravnavali tudi delovnopravno zakonodajo in pogajanja o kolektivnih pogodbah.

Predstavnika Gospodarske zbornice Slovenije in ministrstva za delo bosta udeležence seznanila z gospodarskimi razmerami v naši državi in vključevanjem v Evropsko unijo.

V programu je tudi ogled Acronija na Jesenicah in Gorenja v Velenju.

SLOVENIJA V EVROPSKI UNIJI

Vse kar mora vedeti Slovenec –
jutrišnji državljan EU

Kateri je uradni jezik Evropske unije?

Odgovor: Zaradi pravice do sporazumevanja in izobraževanja v lastnem jeziku velja v Evropski uniji pravilo, da so vsi uradni jeziki držav članic tudi uradni jeziki Evropske unije. V praksi to pomeni, da se sme na uradnih zasedanjih institucij uporabljati katerikoli uradni jezik EU. Toda na zasedanjih delovnih teles uporabljajo delovne jezike: angleščino, francoščino in nemščino. Vsi dokumenti, ki jih sprejmejo organi Evropske unije, morajo biti prevedeni v vse jezike držav članic. Kljub temu, da se število držav članic povečuje, se ne razmišlja o opustitvi tega pravila, saj bi to pomenilo opustitev enega temeljnih mehanizmov demokratičnosti.

Vir: publikacija Urada vlade za informiranje

NAJ SE VE ...

Delodajalec mora pred nastopom dela in med delom zagotoviti preventivne zdravstvene preglede delavcev, ki delajo z rakotvornimi in/ali mutagenimi snovmi. Zdravstveni pregledi se opravijo v skladu z doktrino medicine dela. Roki za opravljanje obdobjnih ali ciljanih zdravstvenih pregledov morajo biti določeni s posebnimi predpisi. Na podlagi strokovne ocene pooblaščenega zdravnika pa mora delodajalec posameznega delavca poslati na obdobjni ali ciljni pregled tudi izven teh rokov.

Vir: Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti rakotvornim in/ali mutagenim snovem (Uradni list RS, št. 38/2000), ki se bo 1. 1. 2002 začel v celoti uporabljati (prilagoditev tehnologije). Veljajo pa že členi o obveščanju delavcev in varovanju njihovega zdravja.

Razpis seminarja

Učinkovito soupravljanje

Seminar bo od 9. do 11. aprila v Sindikalnem izobraževalnem centru v Radovljici, Gradnikova 1 (pričetek v ponedeljek ob 9.00 uri, zaključek v sredo ob 13. uri).
Pogoj za udeležbo na seminarju je članstvo v enem od sindikatov, združenih v ZSSS.

PROGRAM:

Način in strategija delovanja sveta delavcev
Predavatelj: **Milan Utroša**, izvršni sekretar v ZSSS

Vloga in naloge sveta delavcev na področju statusnih in kadrovskih zadev ter reševanja sporov z delodajalci
Predavatelj: **Gregor Miklič**, izvršni sekretar v ZSSS

Soupravljanje delavcev ter varnost in zdravje pri delu
Predavateljica: **Lučka Böhm**, svetovalka v ZSSS

Vloga sveta delavcev na področju plač ter pri obravnavi gospodarskih rezultatov družbe
Predavateljica: **Vekoslava Krašovec**, sekretarka Območne organizacije ZSSS Podravje

Kolektivne pogodbe in soupravljanje
Predavateljica: **Metka Roksandič**, izvršna sekretarka v ZSSS

Prijave za seminar pošljite na izpolnjeni prijavnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, Ljubljana, najkasneje do 2. aprila 2001. Seminar bomo izvedli, če bo najmanj 20 prijav.

Udeležba na seminarju, ki vključuje tudi obsežno strokovno gradivo, je 25.000 tolarjev za posameznega udeleženca. Prijavnici je treba priložiti tudi potrdilo o plačani kotizaciji.

Kotizacijo nakažite na žiro račun Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, št. 50101-678-47511. Na virmanu pod namen nakazila pripišite "Seminar II", sklic na številko 07.

Stroške seminarja za člane svetov delavcev krije skladno z zakonom delodajalec.

Za udeležence, ki želijo biti nastanjeni v SIC Radovljica, je treba to navesti pod ustrezno rubriko v prijavnici.

Stroški bivanja in prehrane se poravnajo v SIC (polni penzion v dvoposteljni sobi je 8400 tolarjev).

Vanda Rešeta, vodja izobraževanja pri ZSSS

Opomba: Prosimo, da podatke izpolnite natančno in čitljivo, ker smo vam po zakonu o DDV dolžni izstaviti račun o plačilu kotizacije. Hvala za razumevanje.

PRIJAVNICA

za seminar **UČINKOVITO SOUPRAVLJANJE**

Ime in priimek: .....

Datum rojstva: .....

Izobrazba, stopnja izobrazbe: .....

Naslov doma: .....

Zaposlitev: naziv in naslov družbe: .....

– delovno mesto: .....

Točen naziv in naslov plačnika: .....

Davčna številka plačnika: .....

Član sindikata dejavnosti Slovenije: .....

Član sveta delavcev: DA NE

Funkcije v sindikatu družbe oz. zavoda: DA NE

Predsednik sindikata družbe: DA NE

Drugo (navedite): .....

Telefonska številka: doma: ..... – v službi: .....

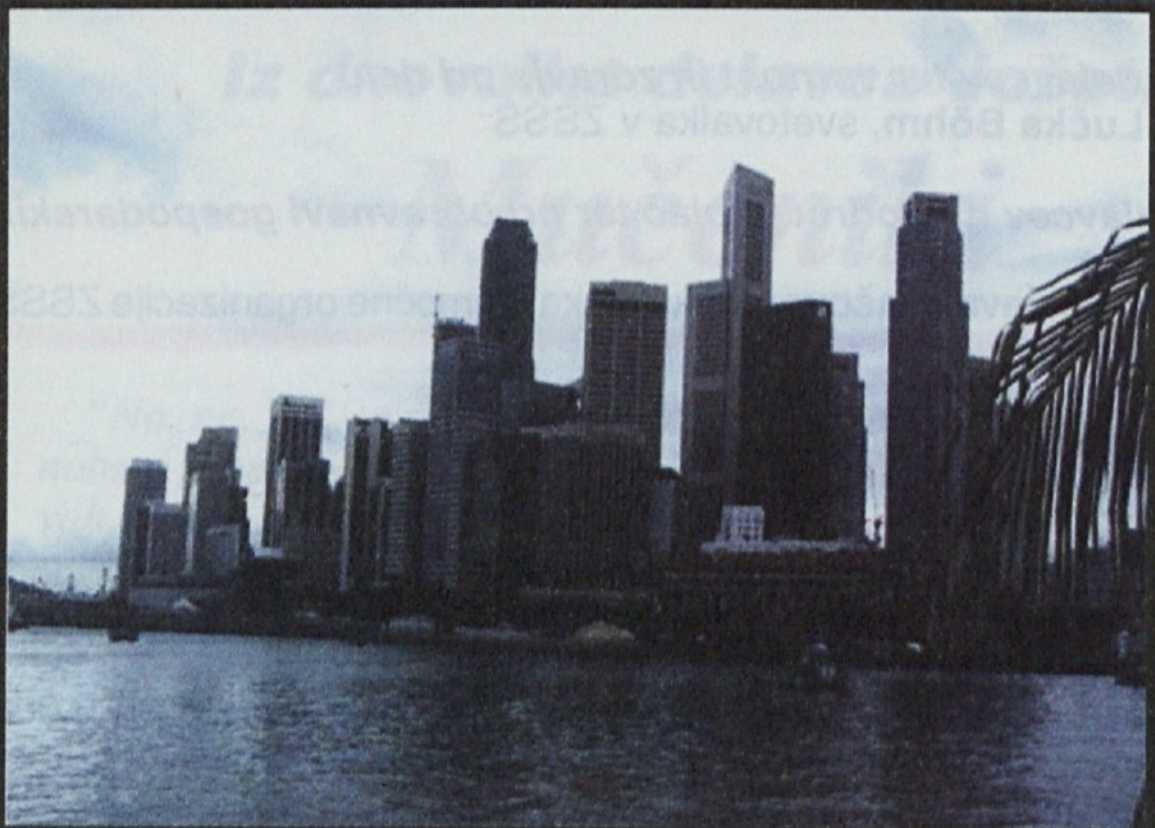
OPOMBA: Med seminarjem bo udeleženec nastanjen v SIC Radovljica: DA NE

Žig in podpis odgovorne osebe:

Datum: .....

Nova Delavska enotnost	KAR BOLEZEN PRIRASTE	VLADARJEV NAMESTNIK	POSEBNA GOVORICA MLADINE, SLENG	TANKA MREŽASTA TKANINA	EKONOMIST	KILOVOLT		LJUBOSUMNA ZENSKA	ORIENT. GOSTISČE ZA KARAVANE
MAJHEN PRSTEK							LADKO KOROŠEC		
DEL TELESNIH OSTANKOV SVETNIKA							MEDNAR. JEZIK		
ZDRAV. PRI BOKI KOTORSKI						GLASBENI POJEM			
EVROP. VELETOK				TRAGIČNA MATI V GR. MIT.		EISENHOWERJEV VZDEVEK			
VEDA O VPLIVU PODNEBJA				OŠPIČENA PALICA					
1								ORAŽEN VIDA	
								LUKNJAČ (ZASTAR.)	

OTOK V JADRANU			SLOV. SLIKAR (NIKOLAJ)						
			ENICA						
OLIVER TWIST		ELEMENT			GRAFIČNO ZNAMENJE, OSTRIVEC	VELIKA MORSKA RIBA			
		SPOMINSKI VTIS				Ž. IME			
SLADKOV. RIBA Z VELIKO GLAVO				DRUGI PREDSED. ZDA (JOHN)					
TV NAPRAVA				KRNICE					
DEL STANOVANJA				OLUŠČENA PROSENA ZRNA					
2								IRIDIJ	
								ZNAČAJ	

Avtor: Rudi Murn	POLJSKI SLIKAR (EUGENIUSZ)	OBCUTEK PRED NAPADOM BOZJASTI	SLOG	SRBSKA PEVKA NOVAKOVIC	ORGAN VIDA	FILMSKI IGRALEC SHARIF		STISKALNICA ZA ŠTANČANJE	
						SENO		LOČILO	
KAR KOGA ŠČITI PRED NEPRIJETNOSTMI							DALMATINSKA ANA	PRAVOSLAVNA PODOBA	PARADIŽ
									STOPNJA, MESTO, POLOŽAJ
OBLASTNIK SAMODRŽEC							LEPO VEDENJE		
							MEDNAR. ZDRUŽENJE KNJIZEV.		POLUTNIK
RUSKI BASNOPISEC (IVAN)						OTO PESTNER	ROKAVČEK		
						RODIJ	NOVA GORICA		
ARLENE FAITH - AMER. VIOLINISTKA	KRILO RIMSKE KONJENICE				AMER. VIOLINISTKA FAITH			POLDRAG KAMEN	
								JAPO. VELEMESTO	

									VATROSLAV OBLAK
									GLAV. M. LATVIJE
GORAZD KUŠEJ							NADLEŽNA ŽUŽELKA	VODNA ŽIVAL	
							OSEBNI ZAIMEK	KANON	
REKA NA HRVAŠKEM, PRITOK LONJE								JOSIP BROZ	
HEROJ								JEGULJI PODOBNA MORSKA RIBA	
ADAM BOHORIC						JANEZ ALBREHT		DVOJICA	

NAGRADNA KRIŽANKA št. 11

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 11 (15. 3. 2001):

- 1: .....
- 2: .....
- 3: .....

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljene na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svoj točen naslov in davčno številko. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do **ponedeljka, 26. marca 2001.**

Pravilna rešitev gesel iz 9. letošnje številke Nove Delavske enotnosti: 1. BELGIJA, 2. BRUSSEL, 3. BRUGGE, 4. IEPER. Nagrado 5000 tolarjev prejme **Uroš Abraham**, Čečovje 40/B, 2390 Ravne na Koroškem.